

www.e-rara.ch

**Notitia orbis antiqui, sive, geographia plenior, ab ortu rerumpublicarum
ad Constantinorum tempora orbis terrarum faciem declarans**

Cellarius, Christoph

Lipsiae, 1773

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 1019

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-13466>

Caput XIV. De insulis Graeciae.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

CAPUT XIV.

DE

INSVLIS GRAECIAE.

I.

AB Illyrica ora si incipimus per Ionium mare in Creticum & Aegæum peruehi, prima insula est SASON, Σάσων, siue Σασών. Silius geminato sibilo *Sasson* scripsit: Plinius extremo lib. III feminea forma *Sasonis*. De situ lis est. Videntur veteres Italicis insulis adposuisse. Strabo lib. VI pag. 194 εἰς Σάσωνα τὴν νῆσον, ἥτις μέση πῶς ἰδρυται τῷ διέκματος, τῷ ἐκ τῆς Ἠπείρου πρὸς τὸ Βρεντέσιον, in insulam *Sasonem*, quæ in medio traiectu est ab Epiro *Brundisium*. Et Lucanus lib. II vers. 627

Spumoso Calaber perfunditur æquore Sason.

Quod vero Ptolemæus lib. III cap. XIII de Macedonia scripsit, παραίκεται τῇ Μακεδονίᾳ ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγῳι Σασὼ νῆσος, *Macedoniæ in Ionio mari insula Saso adiacet*; & hodieque contra Aulonem, quæ nunc Valona dicitur, parua insula sita est, quam *Saseno* vulgo vocant: utique vero persimile est, illam quæ prope Aulonem iacet, *Sasonem* esse veterem. Polybius de illa lib. V cap. CX λέμβοι καθορμιδέντες εἰς τὴν νῆσον, ἥ καλεῖται μὲν Σάσων, καίται δὲ κατὰ τὴν εἰσβολὴν τὴν εἰς τὸν Ἰόνιον πόρον, lembi adpulsi ad illam insulam, quæ *Saso* dicitur: *Sita autem est in Ionii maris introitu*. Scylax in Illyriis: Ἐστὶ τὰ Κεραυνία ὄρη ἐν τῇ Ἠπείρῳ, καὶ νῆσος περὶ ταῦτά ἐστι μικρά, ἥ ὄνομα Σασών, *Sunt Ceraunii montes in Epiro, & insula ibi parua est, cui nomen Sason*. Mela etiam *Sason* scripsit & Statius, ut mirum sit a duce suo discedere Plinium, quem extremo lib. III ait: *In Ionio mari, ab Orico - - millia passuum, Sasonis, piratica statione nota*. numerum omisi quia suspectus est, M millia passuum in Harduini libro; MM passuum in Frobeniano; illic multitudine excedens, heic paruitate deficiens. Scylax distantiam facit ἡμέρας τέττον μέρος, *tertiam partem diei*. Iterum Lucanus lib. V vers. 650

Non humilem Sasona vadis, non litora curuæ

Thessaliæ saxosa pauent.

Humilis: quia supra dixerat perfundi æquore. Silius ei non montes, nec saxa, sed arenas tribuit lib. VII vers. 480

Adriaci fugite infaustas Sassonis arenas.

CORCYRA.

II.

Corcyra, Græce Κέρκυρα, Thesprotiæ obiecta, variis olim nominibus vocitata est. Plinius lib. IV cap. XII *Insula ex aduerso Thesprotiæ, a Buthroto XII millia passuum*, eadem ab Acrocerauniis I millia, cum urbe eiusdem nominis *Corcyra*, liberæ ciuitatis; & oppido *Cassiope*, temploque *Cassii Iouis*, passuum nonaginta septem millia in longitudinem patens: Homero dicta

Scheria & Phæacia; Callimacho etiam Drepane. Scholiastes ad illud Homeri Odyss. E vers. 34

Ἡμαῖ τ' ἔ' εἰκοσὶ Σχερίην ἐξέβωλον ἴκοιτο

Φαιήκων ἐς ἡλῖαν,

Vicesima die ad Scheriam fertilem veniat, Phæacum in terram. Σχερία, inquit, ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος τῶν Φαιάκων, τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκληθῆ Κέρκυρα· τὸ δὲ ἀρχαιότατον ἐκαλεῖτο Δρεπάνη, Scheria vocatur Phæacum insula, quæ postea dicta est Corcyra: antiquissimum vero nomen fuit Drepane: quod, si a fabulis abstrahas, a curvitate figuræ est. Eadem de nominibus insulæ scholiastes Apollonii ad lib. iv vers. 983. Urbs est eodem nomine Corcyra, potens olim, quæ sæpe cum validis rebus publicis bellum gessit. Homerus tantum Φαιήκων πόλιν nominat, hoc est Phæacum urbem Odyss. 2 vers. 298, quam a versu 262 ita describit, ut non alia sit quam quæ hodieque Corcyra, vulgo Corfou, a Κορυφῶ, mediæ ævi apud Nicetam & æquales arcis Corcyræ nomine adpellatur. Deinde coloniam Corinthiorum accepit, unde Thucydides lib. vii pag. 526 Κέρκυραῖοι, Κορίνθιοι σαφῶς, Corcyræi indubitato sunt Corinthii. Porrigitur media in Corcyræ vocabulo etiam in Græco Κέρκυρα. Lucanus lib. ii vers. 622

- - - seu vela ferantur

In portus Corcyra tuos - - -

Ovidius in Ibin vers. 510

Te Corcyræum Cressia turba putet.

III.

Altera urbs insulæ Corcyræ, a Plinio & Ptolemæo laudata, est Cassiope, Κασσιόπη, quam hic in septemtrione insulæ locavit. Promontorium eius nominis addit Ptolemæus: Plinius templum Cassii Iouis: Cicero portum, lib. xvi epist. ix ad Tironem: Corcyræ fuimus usque ad xvi kalend. Decemb. tempestatibus retenti. a. d. xv kal. Decemb. in portum Corcyræorum ad Cassiopē stadia cxx processimus.

IV.

Promontoria Corcyræ Ptolemæus, præter iam dictum Cassiopæum, quod a septemtrione est, in latere quod in occasum simul & in meridiem vergit, Phalacrum, Φαλακρόν ἄκρον; & Amphipagum, quæ Græce est Ἀμφίπαγος ἄκρος: & in extremitate altera, per totam insulam opposita Cassiopæo, Λευκίμμη ἄκρος, Leucimma promontorium est; Straboni, loco mox indicando, ἡ Λευκίμμη; Plinio & Thucydidi lib. i pag. 22 & 32 Λευκίμνη, Leucimna per N; sita e regione Sybotorum insularum. Plinius lib. iv cap. xii A Phalacro, Corcyræ promontorio scopulus, in quem mutata Vlyssis navem a simili specie fabula est. Ante Leucimnam, Sybota.

V.

SYBOTA, τὰ Σύβοτα, parvæ insulæ inter Corecyram & continentem Thesprotiæ. Strabo lib. vii pag. 224 ἐπὶ δὲ νησίδες τὰ Σύβοτα, τῆς μὲν Ἠπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ δὲ τὸ ἑὸν ἄκρον τῆς Κερκυραίας, τὴν Λευκίμνην κείμεναι, Sunt Sybota parvæ insulæ, paululum ab Epiro distantes, iuxta orientale [Corcyræ]

cyra] promontorium *Leucimmiam sitæ*. Thucydides lib. i pag. 32 ἐστρατοπε-
δεύοντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων, αἱ καλεῖται Σύβοτα, castrametati sunt in una insularum,
quæ vocantur *Sybota*. Non ergo una insula est, *Sybota*, vt Stephanus
scripsit, Σύβοτα νῆσος καὶ λιμὴν, *Sybota insula & portus*: sed plures, minimum
duæ. Portus huius nominis, sed quod Thucydides pag. 34 observat, ἐρη-
μος, desertus, in vicina est continente Thesprotide, de quo in Epiro dixi-
mus. Procopius lib. iii Goth. cap. xxvii promontorium *Cynos cepha-
las* nominat πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ad solis ortum quod respiciat.

VI.

Eodem tractu ortiuo insulæ *Corcyrae*, contra urbem *Corcyram* est
Ptychia, Πτυχία, Thucydidi lib. iv pag. 283 descripta. Ptolemæus in op-
pidis insulæ *Corcyrae* numeravit, vt puto propter propinquitatem: sed se-
paratam & singularem insulam esse, clare docet Thucydidis historia, εἰς τὴν
νήσον τὴν Πτυχίαν διεκόμισαν, in insulam *Ptychiam* transportarunt. Et *Stepha-
nus*: Πτυχία, νῆσος παρὰ τῇ Κεκύρεα, *Ptychia, insula iuxta Corcyram*.

VII.

Ortum versus ab *Corcyra* sunt duæ parvæ insulæ dictæ Πάξοι, *Paxi* si-
ve *Paxæ*. Plinius lib. iv cap. xii *Ad Leucadiam Paxæ* duæ, quinque m. di-
sceræ a *Corcyra*. Dio Cassius lib. l. de prælio Actiaco p. 426 ἡ πρὸς Πάξοις
θαλάσση, mare iuxta *Paxos*. Alibi traiecto accentu Πάξοι. Polybius lib.
ii cap. x περὶ τὰς καλεµένους Πάξας, iuxta *Paxos* ita nominatos. Et Plutarchus
de defectu oraculorum pag. 237 φωνὴν τῆς νήσου τῶν Πάξων ἀκούσθαι, ab [vna]
insula *Paxorum* vocem auditam esse. Recentibus tabulæ ibi duas ponunt,
quarum nomina sunt *Pachsu* & *Antipachsu*. Plinius in hoc mari plures
memorat, nec hodie satis notas, *Ericusam*, *Marathen*, *Elaphusam*, *Maltha-
cen*, *Trachien*, *Pythioniam*, *Tarachiam*: e quibus *Ericusa*, ἡ Εἰκῆσσα νῆσος, etiam
Ptolemæo fuit cognita, quam inter *Corcyram* & *Cephaleniam* posuit.

INSULAE MINORES

ad LEUCADIAM.

VIII.

De ipsa *Leucadia*, tamquam peninsula, actum supra est in *Acarnania*,
cui adhæret: post deinde insula facta, vti hodieque est, *Sancta Maura* nunc
adpellata. Huic in ortum versus plures parvæ insulæ adiacent, de quibus
iam agendum est. Plinius lib. iv cap. xii *Inter Leucadiam & Achaiam per-
multæ*, quarum *Teleboides*, eademque *Taphiæ*, ab incolis ante *Leucadiam* adpel-
lantur *Taphias*, *Oxiæ*, *Prinoëssa*: & ante *Aetoliam* *Echinades*, *Echialia*, *Cotō-
nis*, *Thyatira*, *Geoar*, *Dionysia*, *Cyrnus*, *Chalcis*, *Pinara*, *Mythus*.

IX.

Teleboæ, *Τηλεβοῖαι, qui & *Taphii* dicebantur, populi fuerunt *Acarnaniæ*.

LII III 3

quam

* Τάτην ἀρτίσας Ποσειδῶν καὶ κοίσεις ἐπὶ τὰς Εχινάδας νήσους μεγνύται καὶ γεννᾷ Τάφιον, ὃς
ἤκουσε Τάφον, καὶ τὰς λαοὺς Τηλεβοῖας ἐκάλεσεν, ὅτι τὴν τῆς πατρίδος ἔβη. Hanc Hippothoen
quum rapuisset Neptunus atque in Echinadas insulas pertulisset, cognoscit & Taphium gignit, qui
Taphium colonis instruit, & populos Teleboas vocavit, quod procul a patria abisset. Apollodorus.
II c. 4 §. 5.

quam Strabo lib. vii pag. 222 a tribus gentibus habitatam fuisse, Curetibus, Lelegibus & Telebois, etiam Aristotelis testimonio probavit. E quibus Teleboæ, vel pars illorum, in Italiam migravit, & in insula Capreis sedem fixerunt, ut Virgilius lib. vii vers. 735 & Tacitus annal. iv cap. lxxvii tradiderunt. Ab his insulæ *Teleboides* dictæ, quæ Acarnaniæ obiacent. Stephanus: Τηλεβοῖς μοῖρα τῆς Ἀκαρνανίας, ἀπὸ Τηλεβόα, ἢ πρότερον Ταφίων ἐκαλεῖτο. *Telebois est pars Acarnaniæ, a Teleboa dicta, quæ prius Taphiorum regio dicebatur.* Rursus Strabo lib. x pag. 316 αἱ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβοῶν, ὧν ἦν καὶ ἡ Τάφος, νῦν δὲ Ταφιῶσα καλεμένη, *Taphiorum insulæ, ante Teleboarum, e quibus & Taphos erat, quæ nunc Taphiusa vocatur.* Apollonii scholiastes ad lib. i vers. 747 ἡ Τάφος νῆσός ἐστι μίαν τῶν Ἐχινάδων, ἣν ὤκησαν Τηλεβοῖαι, οἱ πρότεροι τὴν Ἀκαρνανίαν οἰκῶντες, *Taphos insula est una ex Echinadibus, quam Teleboæ incoluerunt, qui prius Acarnaniam incoluerant.* Ibidem ad vers. 750 Τηλεβοῖαι οἱ Τάφιοι, *Teleboæ sunt ipsi Taphii.* * Quod si est, Echinades insulæ sua Teleboidibus continentur: Strabo autem pag. 316 Teleboides non intervallo quidem, sed ἡγεμόσι, ducibus, sub quibus παττόμεναι, rectæ & administratæ fuerant, Ταφίοις & Τηλεβοῖσι, qui Taphii & Teleboæ quondam fuissent, a reliquis dicit distingui.

X.

ECHINADES, Ἐχινάδες, correpta quæ ultimam antecedit, parvæ insulæ sunt ante Acheloi ostia, plures numero, sed asperæ ac steriles pleræque Plinius: ante Aetoliam Echinades. Thucydides lib. ii extremo: καί ται τῶν νήσων τῶν Ἐχινάδων αἱ πολλαὶ καταντικρὺ Οἰνιάδων, τὰ Ἀχελώϊ τῶν ἐκβολῶν ἔδεν ἀπέχουσαι, ὥς μέγας ὧν ὁ ποταμὸς προσχωρεῖ αἰεὶ, καὶ εἰς τῶν νήσων αἱ ἠπείρωνται. *Iacent pleræque Echinadum insularum e regione Oeniadarum, ab adluuionibus Acheloi nihil admodum distantes, quarum fluminis, quum intumuit, adgesione, continenti adiunguntur.* Strabo lib. x pag. 315 ait, a Cephalenia πρὸς ἑω τὰς Ἐχινάδας ἰδρυμέναι νῆσοι. ὧν τό, τε Δολίχιον ἐστὶ (καλεῖται δὲ νῦν Δολίχον) καὶ αἱ Ὀξίαι καλεόμεναι, αἷς ὁ ποιήτης Θόας ἔπε, ad ortum [æstium maxime] sitas esse Echinadas, quarum sit Dulichium, quæ nunc Dolichna vocatur; & Oxia [Acutæ] dictæ, quas poeta Thoas vocavit. Multitudinis illarum Ovidius testis est Metamorph. lib. viii vers. 587

- - - partesque resoluit
In totidem, mediis quot cernis Echinadas undis.

Auctore Stephano dicuntur etiam *Echina*, Ἐχίνα: sed plerique omnes, quos superstites scriptores habemus, eas non Echinæ, sed *Echinades* adpellant. Scylax quoque ita describit, ut dicat πολλὰς, multas numero esse, quarum aliquas Achelous, humo adgesto continenti coniungat: εἰς δὲ ἔρημοι, desertas esse, quod de plerisque & minoribus intelligo. Si enim *Dulichium*, ut Strabo censet, in illarum numero fuit, quæ habitata erat, utique non omnes desertas fuisse oportet. Virgilius Aeneid. iii vers. 270

Duli-

* Adparet hoc ex Apollodori quoque libr. ii c. 4 §. 7 pag. 93. Nam Amphitruo Cephalum, promissa parte manubiarum Teleboarum, Taphiorum insulam vastat, sed Taphum vivo Pterelao capere non potest, sed eo mortuo omnes insulas capit, & Eleo Cephaloque tradit, qui vrbes cognomines ibi condiderunt. Adde §. 5 pag. 89 & §. 8 pag. 94.

Dulichiumque Sameque & Neritos ardua saxis:

& κτητικῶς, ecloga eiusdem vi vers. 76

Dulichias vexasse rates.

Dulichium etiam Ὀξείαν, *Oxeam* dictam esse, Stephanus auctor est, quod vna τῶν Ὀξείων, quas Strabo vocitavit. Mela autem lib. ii cap. vii Dulichium ab Echinadibus seiungit.

XI.

ITHACA, * Ἰθάκη, Vlyssis patria, vicina Dulichio, ἐν ᾗ ὁμώνυμος πόλις, in qua urbs eiusdem nominis, vt Ptolemæus refert: siue vt Scylax, πόλις καὶ λιμὴν, urbs & portus. ** Oppidum erat ὑπὸ Νηϊο monte situm. Homerus *Odyss.* i vers. 81

Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπὸ Νηϊῶ ἐκλήσθμεν,

Nos ex Ithaca ad Neium sita venimus.

Celebratur etiam mons *Neritos*, Νηϊτος, in hac insula. Iterum *Homerus Odyss.* iωτα vers. 21

Νηϊτῶ δ' Ἰθάκην εὐδείλοιν, ἐν δ' ὄρεσ' αὐτῇ

Νηϊτον εἰνοσίφυνον, ἀειπρεπές.

Colo autem Ithacam clarissimam, in qua mons est

Neritus, multas frondes mouens, decorus.

Eustathio in hunc locum idem est Neius & Neritus: sed rectius distinguuntur: Strabo vero in dubio relinquit pag. 313, ἀδελον, dicens, εἴτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηϊτῶ λέγει τὸ Νηϊον, εἴτε δ' ἕτερον ἢ ὄρος ἢ χωρίον, *Incertum est, num Neriti nomine Neium ipsum dicat [Homerus,] an alium montem vel locum.* Melæ *Neritus* insula est ab Ithaca diuersa, lib. ii cap. vii. In *Ionio*, inquit, *Prote, Hyria, Cephallenia, Neritos, Same, Zazynthos, Dulichium:* & inter non ignobiles *Vlyssis* nomine *Ithaca* maxime illustris: cui videtur *Virgilius* paulo ante citato versu præisse,

Dulichium Sameque & Neritos ardua saxis:

Verum quia idem Samen & Cephalleniam, quæ eadem Homero est, item Hyriam & Zacynthum, Plinio eandem, distinguit; neque in Nerito fides ipsi contra consensionem ceterorum habenda est. Seruius ad hunc locum *Virgilii: Neritos, mons Ithacæ.* Et Strabo lib. x pag. 312 ad illud *Homeri Catalogo* vers. 139

Οἱ τ' Ἰθάκην εἶχον, καὶ Νηϊτον εἰνοσίφυνον,

adnotauit: ὅτι μὲν τὸ Νηϊτον ὄρος λέγει, τῷ ἐπιθέτῳ δηλοῖ ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ῥητῶς ὄρος, *Neriton* montem *Homero* esse, ex epitheto manifestum est: aliis autem locis diserte montem adpellat. Et *Plinius* dicto loco: *Ab ea [Cephallenia] Ithaca xv millia distat, in qua mons Neritus.* Tota vero circuitu patet xxv millia passuum. *** Ante hanc in alto, *Asteris, Prote.*

XII.

* Sponius eam insulam *Ithacam* fuisse putat, quæ hodie *Iarbaco* dicitur. Vide eum copiose differentem lib. ii Itinerarii pag. 100, 101.

** Sed num idem portus etiam *Phorcyn* adpellabatur? nam fuisse hoc nomen portui alicui Ithacensi, docet *Artemidorus Ephesius* apud *Porphyrum* in antro *Nympharum* pag. 252.

*** Sed quomodo hæc consentiunt cum *Artemidori Ephesii* calculo apud *Porphyrum* de antro *Nympharum* pag. 252 Τῆς δὲ Κεφαλληνίας ἀπὸ Πανόρμου λιμένος σταδίων διδομήκοντα πέντε. *A Cephallenia portu Panormo in orientem duodecim stadia insula est Ithaca LXXXV stadiorum.*

XII.

Hæc illa *Porte*, quam modo Pomponius primo loco posuerat. *Asteris* * autem, quæ & *Asteria* dicta, Stephano est *ἡσίον με. αὐτὸ Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης*, parua insula inter Cephalleniam & Ithacam. Strabo etiam *Asteriam* dixit: Homerus autem *Ἀστερίδα*, Odyss. Δ vers. 844

* Ἐστὶ δὲ τις νῆσος μέσση, ἀλλ' πετρεήσσσα,

Μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιο τε παιπαλοέσσης,

* Ἀστερίς, ὃ μεγάλη.

Hoc est: *Insula in medio mari est saxosa, inter Ithacam & asperam Samum, siue Cephalleniam, Asteris non magna.* Aufonius quoque Periocha in hunc Odyss. iv librum: *Circa Asteriam insulam, quæ Ithacam Samumque interiacet.*

C E P H A L L E N I A.

XIII.

Cephallenia, *Κεφαλληνία*, siue *Κεφαλληνία*, ** insula mediocris est maris Ionii inter Ithacam & Zacynthum, quatuor intra se oppida continens. Nomen gemino λ scripserunt [Thucydides, Polybius, Strabo; simplici litera Scylax, Ptolemæus, Marcianus Heracleota. Sic Latini quoque diuisi sunt, & Liuii libris *Cephallenia* legitur: Melæ, Plinii, Flori *Cephalenia*. Et quamquam a *Κεφάλω*, *** *Cephalo* Pausanias vocabulum ducat, tamen & ipsius codicibus id geminato lambda expressum est. Manutius in Orthographia: *CEPHALLENE insula, duplici LL libri veteres & Græca consuetudo.*

XIV.

Eruditorum opinio est, Strabonis nixa & Eustathii auctoritate, Homerum hanc insulam *Samum* adpellasse; etiam *Epirum Nigram*. Ille lib. x pag. 312 *Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν*, *Samon* [vocat Homerus] quæ nunc est *Cephallenia*: nec *Σάμον* modo, sed *Σάμην* etiam tam urbem quam insulam communiter adpellari addit: quamquam alii *Samum* insulam a *Same*, eius oppido, distinctam velint. Odyss. Α vers. 246

Δυλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὕληντι Ζακύνθῳ.

Dulichioque Sameque & nemorosa Zacyntho.

Et Odyssæ Δ vers. 671

Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σαμίου τε παιπαλοέσσης,

In freto Ithacæque Samique asperæ.

cui persimilis versus est 845 eiusdem libri paullo ante in insula *Asteria* explicatus. Eamdem insulam putant etiam *Epirum Nigram* ab Homero nominari, Odyss. ε vers. 97 & φ vers. 109. Vide Palmerii Græc. Antiq. lib. iv cap. xxiv. Quæ sane satis antiqua videtur opinio esse, ut Plinius quoque in ea errauerit, Cephalleniam etiam *Melenam* dicens nuncupatam esse, quum

* Etiam apud Nicetan de Manuel. Commen. lib. II c. 5 pag. 58 *Ἀστερίς* nominatur ex auctoritate veterum scriptorum, ad quos prouocat.

** Vide Sponii Itinerar. II pag. 102.

*** Adde Apollodor. II cap. 4 §. 7 extrem.

quum nemo solum *Melænam*, sed *Epirum Melænam* siue *Nigram* tradant dictam esse. Adde Odyss. a vers. 377 & ibi Eustathium.

XV.

Oppida Cephallenia ita descripsit Thucydides lib. II pag. 120 Κεῖται ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν, Λευκάδα, τετράπολις ἔσται, Παλλεῖς, Κρανίος, Σαμαῖοι, Πρόνοιος. Sita est Cephallenia Acarnaniam versus & Leucadem, quatuor urbes habens, Pallenfes, Cranios, Samæos, Pronæos. Polybius lib. V cap. IIII κατέκειτο τῆς Κεφαλληνίας κατὰ Πρόνους, Cephalleniam attigit iuxta Pronos oppidum. Et Plinius lib. IV cap. XII A Paxo Cephallenia, quondam Melæna dicta, circuitu patet XLIV M. P. Same diruta a Romanis: adhuc tamen oppida tria habet. Haud dubie Same vrbs princeps, quia sic, & Samos, insula vocata, quæ vrbs postea Cephallenia, vt insula, fuit nuncupata. Ptolemæus: ἡ Κεφαλληνία νῆσος, ἥς ὁ μόνον πόλις Cephallenia, insula, cuius est vrbs eodem nomine. Liuius lib. XXXVIII cap. XXVIII M. Fulvius quum traiecisset in Cephalleniam, circa ciuitates insulæ misit percunctatum, utrum se dedere Romanis, an belli fortunam experiri mallerent. Metus ad omnes valuit, ne deditionem recusarent. Obsides inde imperatos, pro viribus inopis populi, videnos Nesiotæ, Cranii, Pallenfes & Samæi dederunt. Et cap. XXIX Quatuor menses obsidionem Same sustinuit. - - - Samæi posteaquam captam urbis partem ab hostibus senserunt: cum coniugibus & liberis in maiorem refugerunt arcem: inde postero die dediti, direpta urbe, sub corona omnes venierunt. Consul, compositis rebus Cephallenia, præsidio Samæ imposito, in Peloponnesum traiecit.

XVI.

Hæc de metropoli Same satis sint: de ceteris consensus est duobus, Pallenfibus & Craniis: lis de tertio oppido superest, cuius incolas Liuius Nesiotas vocat, quod commune insulanorum nomen est: Thucydides Pronæos oppidum ipsum Pronos, Πρόνους Polybius, quod primo casu est Πρόνοιος, Proni. Forte in parua insula adiacente aut peninsula situm fuit, vt nouum nomen & inde sustineret. Et Pallenfium vocabulum subdubium est. Thucydides Παλλεῖς, incertum quo casu; pro quo supra legebamus Παλλεῖς, sicut Pausanias Eliac. II cap. XV ait: Παλλεῖς ἡ τεταρτὴ Κεφαλληνῶν μοῖρα, Pallenfes (απαλεινός) quarta pars Cephalleniorum. Polybius lib. V cap. IIII πρὸς τὴν τῶν Παλαίων πόλιν, ad Palæensium urbem, quasi Παλαιά, Palæa nomen urbis fuerit. Totius insulæ cultores Græce Κεφαλλῆνες, Polybio, dicto loco: & Periegeta vers. 436 Κεφαλλῆνων πολίεθρον, Cephallenium oppida. Singulari Κεφαλλήνι έμπορος, Cephallenius mercator, Pausanias Messen. cap. XX dixit. Imitantur Latini. Liuius lib. XXXVII cap. XIII cum iuuentute Cephallenium. Et Silius lib. XV vers. 305

Saxa Cephallenium, & scopulosis Neriton aruis.

XVII.

Mons in Cephallenia Aenus, vnde Ioui cognomen fuit Aenesii. * Apollonii scholiastes ad lib. II vers. 297 Ἔστι καὶ Αἶνος ὄρος τῆς Κεφαλληνίας, ὅπου Αἰνῆσις Διὸς ἱερόν ἐστι, Aenus mons Cephallenia, in quo templum Iouis Aenesii est. Præcedit ex Hesiodo sine sibilo - - Αἰνῆτιον ὑψιμέδοντι,

ZA.

* Strabo libr. X pag. 700.

ZACYNTHVS

XVIII.

Zacynthus, Ζάκυνθος, insula in austrum Cephalleniae subiecta, propius, quam illa, accedens ad Peloponnesum. Strabo lib. x pag. 315 Zacynthum cum Cephallenia in insulis numerat, ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεὶ τεταγμέναις, quæ sub Vlyssis imperio fuerint. Ambitum eius facit stadiorum clix & amplius: distantiam a Cephallenia, lx. ὑλώδης μὲν, ἑυκαρπὸς δὲ, *filuosa est, inquit, fertilis autem.* Ex Homero est, qui Odysl. iωτα vers. 24

Δελίχιον τε, Σάμη τε, καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος.

quod Virgilius imitatus est Aeneid. 111 vers. 270

*Iam medio adparet fluctu nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque Samegne, & Neritos ardua faxis.*

XIX.

Urbem habet cognominem, eamque, quod Strabo addit, ἀξιόλογον, memorabilem. Thucydides lib. 11 pag. 144 Ζάκυνθος ἡ νῆσος κείται ἀντιπέρας Ἑλίδος ἐπὶ δὲ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Πελοποννήσου ἀποικαί, *Zacynthus insula e regione Elidis sita est, Achæorum, qui sunt ex Peloponneso, colonia.* Et Liuius lib. xxvi cap. xxiv Et Læuius Zacynthum (parua insula est, propinqua Aetoliæ: urbem unam eodem, quo ipsa est, nomine habet) eam, præter arcem, vi cepit. Ptolemæus: ἡ Ζάκυνθος, ἐν ᾗ καὶ ὁμώνυμος πόλις, *Zacynthus, in qua etiam urbs eodem nomine.* Et Scylax: ἐν ᾗ καὶ πόλις καὶ λιμὲν *in qua & oppidum & portus est.* Plinius lib. iv cap. xii *Ante eas [Teleboidas & Echinadas] in alto Cephalenia, Zacynthus, utraque libera.* Et paucis interiectis: *Inter hanc [Cephaleniam] & Achaiam, cum oppido magnifica, & fertilitate præcipua Zacynthus, aliquando adpellata Hyrie.* Male ergo Hyriam a Zacyntho distinxit Mela. Hodie vocatur, quod notissimum est, & insula & oppidum Zante. Qui incolebant, dicebantur Zacynthii. Nepos Dione cap. ix *Suorum e numero Zacynthios adolescentes quosdam elegit.*

INSVLAE MINORES

CIRCA PELOPONNESVM.

XX.

Quæ inde a Zacyntho vsque ad sinum Asinæum sunt insulæ, a Plinio ita lib. iv cap. xii enarrantur: *Ante Zacynthum xxx mill. pass. in Euxinum ventum Strophades duæ, ab aliis Plotæ dictæ. Ante Cephaleniam Letoia. Ante Pylum tres Sphagiæ; & totidem ante Messenem Oenussæ.*

XXI.

STROPHADES duæ sunt insulæ, vt Strabo lib. viii pag. 248 describit, πελάγαια, in alto sitæ, e regione Cyparissiae, vnde Κυπαρισσίων νῆσοι, *Cyparissiorum dictæ insulæ: cccc fere a continente stadiis.* Virgilius lib. 111 Aeneid. vers. 209

*Servatum ex undis Strophadum me litora primum
Accipiunt. Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno
Harpyiæque colunt.*

Stephanus: Στροφαδες, νῆσοι πρὸς τῇ Ζακύνθῳ δύο, *Strophades, duæ insulæ iuxta Zacynthum.* * Dictæ etiam *Plotæ*, πλωταί, vt Plinius referebat, id est natantes in aquis, fluctuantes. Apollonius lib. II vers. 296

- - - Στροφαδας δὲ μετακλίνουσ' ἄνθρωποι

Νῆσος τοῖο γ' ἔκητι, πάρος Πλωτὰς καλέοντες,

- - - *Strophadas cognominarunt homines*

Insulas huius caussa, prius Plotas nominantes.

Strophades autem, ἀπὸ στροφῆς, a conuersione dictæ, quia Zethus & Calais, alati iuuenes, Boreæ filii, Harpyias ad insulas vsque illas gladiis persequuti, monente Iride, inde finguntur reuertisse. Quod pluribus Virgilius interpret Seruius exposuit: breuius scholiastes Apollonii. **

XXII.

Letoia Plinii est Ptolemæi *Lotoa*, Λωτώα νῆσος, ab eodem locata occasum solis versus inter Cephalleniam & Zacynthum.

XXIII.

SPHAGIAE insulæ Plinio tres sunt: sed vna tantum vere insula: scopuli ceteræ. Strabo lib. VIII pag. 248 ἡ προσκειμένη πλησίον τῇ Πύλῃ Σφαγία νῆσος· ἡ δὲ αὐτὴ καὶ Σφακτηρία λεγόμενη, *Adiacet Pylo [Messenio] insula Sphagia, quæ etiam Sphaacteria nominatur.* Plures *Sphaacteria* vocant quam *Sphagiam*. Vtriusque tamen nominis mentionem habet Stephanus, *Sphaacteria*, ex Pausania; *Sphagiæ*, ex Phauorino. Pausanias extremis Messenicis: τῇ λιμένος ἡ Σφακτηρία νῆσος προβέβληται, ante portum [Pyli] *Sphaacteria insula prominet.* Et Thucydides lib. IV pag. 256 ἡ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλεμένη, τὸν τε λιμένα παρατείκεσσι, καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη, ἐχυρὸν ποιεῖ, καὶ τὰς ἐσπλὰς σένεσσι. *Insula, quæ Sphaacteria vocatur, portui [vrbis Pyli] prætentata est, eumque tutum efficit, & introitus angustus.* Nobilitata est Spartanorum clade. Diodorus Siculus lib. XIII cap. XXIV Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον εἰς τὴν Σφακτηρίαν νῆσον πολλὰς τῶν Λακεδαιμονίων κατακλείσαντες καὶ λαβόντες αἰχμαλώτους, ἀπελύτρωσαν τοῖς Σπαρτιάταις. *Athenienses bello Peloponnesiaco Lacedæmoniorum quam plurimos in insula Sphaacteria ceperunt, redemptos inde Spartanis restituerunt.*

XXIV.

OENVSSAE sunt Plinio tres insulæ in sinu Messenio, siue, vt loquitur, ante Messenen. Vnam plurali nomine significat Pausanias Messen. cap. XXXIV μετὰ τὸν Ἀκρίταν, λιμὴν τε Φοινικῆς, καὶ νῆσος κατ' αὐτὸν Οἰνῶσαι, post *Acritan portus est Phœnicus, & ipsi proxima insula Oenussæ.* Quidam insulam *Sapientiæ* interpretantur illarum maximam, alii *Caureram*, itidem alii *Venetiam* cognominatam.

Mmm mmm 2

XXV.

* Antonini Itinerar. fol. 185.

** Et Apollodor, Bibliothec. I c. 9 §. 21.

XXV.

Pergit Plinius: In *Asinæo sinu tres Thyrides: in Laconico Teganusa, Cothon, Cythera cum oppido, antea Porphyris adpellata*. Straboni & Pausaniae *Thyrides, Ουγίδες* sunt in vertice Tænari, seu in promontorio ad Tænarum, ut supra in Laconicæ principio monstratum est. Ab his subiacentes insulas, aut scopulos, haud dubie Plinius *Thyrides* denominavit.

XXVI.

Teganusam, seu potius *Theganusam*, quia per Θ Græci expriment; Plinius in Laconico sinu posuit: malim in Messenio. nam ante promontorium Acritan situm est, inter Methonen & Coronen, oppida Messeniæ. Strabo lib. viii pag. 248 τῇ Μεθώνῃ συνεχὴς ἐστὶν ὁ Ακρίτας, *Methonæ continuus est [mons] Acritas*, seu promontorium. Pausanias Messen. cap. xxxiv Ἀνέχει ἐς θάλασσαν ὁ Ακρίτας, καὶ νῆσος Θηγανῶσα ἐστὶν ἐγγυὴς πρὸ αὐτῆς, *Excurrit in mare Acritas, & ante ipsum deserta est insula Theganusa*. Mela lib. ii cap. vii *Oenusa & Theganusa contra Acritan*. Ptolemæus scripsit Θηγανῶσα, eademque cum Acrita promontorio in Messenico sinu, non Laconico, a quo longissime absunt, posuit.

XXVII.

Cothon autem Plinio in Laconico est, haud procul a *Cythera* insula. Stephanus: Κώθων, νῆσος ἑ πόρῳ Κυθήρων, *Cothon, insula non longe a Cytheris*. A Berkelio Salmasius notatur, qui Stephani *Cothonem* in Africam ad Carthaginem voluit traiectum. Pomponius etiam *Cothonis* meminit, sed in Aegæo mari. Nobis sufficit quod Stephanus cum Plinio consentiat.

XXVIII.

Ante *Gythium* est *Cranaë* insula. Pausanias Lacon. cap. xxii ἡ νῆσος ἡ Κρανῆ πρόκειται Γυθείῃ, *insula Cranae præiacet Gytheo*. Huc primum Paris raptam Helenam deduxit a Lacedæmone, ut Homerus refert Iliad. γ vers. 445

Νῆσος δ' ἐν Κρανῶϊ.

XXIX.

CYTHERA, Κύθηρα, insula oppido Boiæ & promontorio Maleæ obiecta, cum oppido & portu. Oppidum eiusdem nominis est *Cythera*. Plinius dicto loco: *Cythera cum oppido*. Scylax: κατὰ ταύτην κεῖται Κύθηρα νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμὴν, *iuxta hanc [Maleam ἀκρῶν] sita Cythera insula, & oppidum, & portus*. Strabo lib. viii pag. 250 Πρόκειται κατὰ τῆς Κυθήρης ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις νῆσος ἐυλίμενος πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον. Ante hoc [promontorium Maleam] sita est insula *Cythera*, intervallo xl stadiorum, bono portu instructa, & urbe eiusdem nominis. Portus egregius, qui etiam ἐπίγειον, παλαιόν, ob capacitatem dictus a Pausania est Lacon. cap. xxiii, sub quo oppidum aliud est, Σκάνδεια, Scandea nomine, decem stadiis ab interiore vix *Cytheris*. Thucydides lib. iv pag. 287 τὴν ἐπὶ θαλάσῃ πόλιν Σκάνδειαν καὶ λιμὴν αἰετοῖσι, urbem [insulæ] maritimam, quæ Scandea vocatur, [Athenienses] capiunt. Et paucis interiectis: οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τε Σκάνδειαν, τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα παραλαβόντες, καὶ τῶν Κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι, ἔπλευσαν ἐς τὴν Ἀθήνην

Ἀσίνην καὶ Ἑλος, Athenienses potiti Scandea oppido sub portum sito, Cytheris imposito præsidio, nauigarunt Afinen & Helos. Et Pausanias dicto cap. xxiii Κυθήρα κείται ἀπὸ παντικῶν Βοιωτῶν. - - - - - Ἐν Κυθήροις δὲ ἀπὸ θαλάσσης Σκάνδειά ἐστιν ἐπίνειον. Κυθήρα δὲ ἡ πόλις ἀναβάντι ἀπὸ Σκανδείας, σταδία οἷς δέκα. Cythera ex ad-
verso Boiarum sita sunt. In [insula] Cytheris autem ad mare est Scandea nauale. A Scandea ad urbem Cythera sunt stadia prope decem. Nomen Græcis plurale est, ut vidimus. Iterum Thucydides pag. 287 τὰ δὲ Κύθηρα νῆσός ἐστιν. ἐπικείται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν, Cythera sunt insula, adiacens Laconicæ iuxta Maleam. Polybius iv cap. vi περὶ Κυθήρα, circa Cythera. Quod etiam Latini æmulantur, poetæ præsertim. Virgilius Aen. i vers. 680

- - - - - super alta Cythera.

Et Ovidius Amor. lib. ii eleg. xvii de Venere:

Quæ Paphon & fluctu pulsa Cythera tenet.

nam Veneri sacra erant, cuius antiquissimum templum, quod Pausanias obseruat, habuerunt. Idem Ovidius Fastorum lib. iv vers. 285

Tum læua Creten, dextra Pelopeidas undas

Deserit: & Veneri sacra Cythera petit.

Portus insulæ Lacedæmoniorum præcipuus erat, cuius maximam curam agebant, præsidio tenentes & oppidum & portum & quotannis ex Sparta mittentes, qui ius diceret in insula. Hæc ex Thucydidis prædicto loco. Hodie insula Cerigo adpellatur: olim etiam Porphyris, Plinio auctore: siue πορφύρεσσα, ut apud Periegetæ scholiasten est ad vers. 499, qui rationem reddit, διὰ τὸ καλλιέσας ἔχειν πορφύρας, quod præstantissimas purpuras habeat.

XXX.

Argolici finis insulas Plinius plures nominat lib. iv cap. xii. In Argolico, inquit, Pityusa, Irine, Ephyre: contra Hermionium agrum Tiparenius, Aperopia, Colonis, Aristera: contra Træzenium, Calauria, quingentos passus distans. Sed, præter ultimam Calauriam, quæ extra Argolicum finem in Saronico potius est, nihil de ceteris distincte definiri potest. Pausanias Corinth. cap. xxxiv iuxta Bucephalon promontorium, quod in Saronico finu est, Pityusam ponit & Aristeras, cum alia, Halysa: post quas Aperopiam & Hydream memorat, tamquam longius in austrum versus distantes. Sed quoquo loco illæ fuerunt, in Argolico sunt quæ hodie a nautis vocantur Carai, Bellapola, Settepozze, ad quas haud dubie Plinius quibusdam suis nominibus respexit.

XXXI.

Notior certiorque CALAVRIA, ante portum Træzenium sita, intervallo, quod Plinius dixit, l passuum, siue, quod idem est, ut Strabo lib. viii pag. 254 prodidit, τετρασταδίω, quatuor stadiorum. Ambitus xxx stadiorum est. Idem pag. 257 Προκειται τῇ λιμένος Καλαυρία νησιδιον, ὅσον τριάνοντα σταδίων ἔχον τὸν κύκλον, Ante portum [Træzenis] iacet Calauria, parua insula, ambitu xxx stadiorum. Religiosum ibi Neptuni templum erat & asy-
lum,

lum, * etiam Amphictyonum conuentus ciuitatum septem, quas Strabo nominat. quod ἱερὸν ἄγιον, sanctissimum fanum etiam Pausanias laudauit Corinth. cap. xxxiii. In hac insula bis exfulauit Demosthenes; etiam mortem veneno inuenit, & intra fani septa sepulcrum: de quibus præter Strabonem, Pausanias dicto loco, & Plutarchus Vita pag. 859 confulantur. Pomponius lib. ii cap. vii *Træzenio litori proxima Calauria inter ignobiles alias leto Demosthenis nobilis.* Minus fertilem esse, Dionysii epitheto Perieg. vers. 499 probatur,

Ἀγυλά τ' ἡδὲ Κύθηρα, Καλαυριά τε τηχεῖα,
Aegyla, & Cythera, & Calauria aspera.

XXXII.

Illa *Aegyla* aliis est *Aegilia*. Stephanus: Αἰγίλια, νῆσος μεταξύ Κρήτης καὶ Πελοποννήσου, *Aegilia insula inter Cretam & Peloponnesum.* Mela dicto loco: *At interius Melos, Oliaros, Aegilia, Cothon.*

XXXIII.

Supra Calauriam ex aduerso Atticæ est insula *Belbina*, siue vt Scylax definit, inter Sunium & Scyllæum, Træzenii agri promontorium. Plinius persæpe dicto loco: *Contra Træzenium [agrum] Calauria, quingentos passus distans: Plateis, Belbina, Lafia, Baucidias.* At Strabo lib. ix pag. 275 magis in septemtrionem & ad oram Atticam submouet. Postquam enim loca Atticæ, quæ circa Phalereum portum sunt, exposuerat; & promontoria, quæ inde ad Sunium sunt, *Zosterem & Astypalæam*, cum præiacentibus paruis insulis *Phaura & Eleusa*; addit, προκειται καὶ τῶν τῶν τόπων Βέλβινα νῆσος, & πολὺ ἄπωθεν, *Ante hæc loca non procul a continente iacet insula Belbina.* Et lib. viii pag. 259 *Aeginæ* exiguas insulas, continentem versus, circumiectas esse: Βέλβινα δὲ πρὸς τὸ πέραλος ἀνατείνεσθαι *Belbinam vero inde in altum versus sitam esse.*

XXXIV.

Quam vero Plinius *Eleusam* insulam Spiræo promontorio obiace-re tradidit; forsitan media inter *Astypalæam* Atticæ, & *Spiræum* Peloponnesi est.

XXXV.

ÆGINA, Ἀἴγινα, nobilis insula, & classe olim cum Atheniensibus certans, quibuscum de palma ad Salaminem prælio aduersus Persas contendit. Certe post Athenienses nulla ciuitas illo prælio maiorem nauium numerum habuit, quam *Aeginetarum*. Strabo lib. viii pag. 258 περὶ πρῶτων ἀμφισβητήσασα ποτὲ πρὸς Ἀθηναίους ἐν τῇ περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ Περσικά. Adde Pausaniam Corinth. cap. xxix. Urbem habuit eiusdem nominis, τετραμμένην πρὸς λίβαν, *in africanum conuersam*, vt Strabo ibidem notauit. Patria & regnum *Æaci*, utroque quos nominaui, referente. Olim *Oenopia* dicta: *Æacus* matris nomen imposuit. Ouidius Metamorphos. lib. vii vers. 472

Oenopiam Minos petit, Æacidæia regna,

Oeno-

* Demosthenes epist. 2 pag. 112 A, ipse fatetur, se ibi salutem querere.

*Oenopiam veteres adpellauere; sed ipse
 Aeacus Aeginam genitricis nomine dixit.*

Cicero lib. III Officior. cap. XI *Nimis imminabat, propter propinquitatem,
 Aegina Piræo.* Plinius lib. IV cap. XII *Aegina a Piræo Atheniense portu
 XX millia passuum abest, antea Oenone vocitata.* Pausaniæ dicto loco, Οἰνώνη.
 * Pomponius Mela de insulis: *Aegina Epidaurico litore proxima.*
 Dionysius Periegr. versu 512

Φαίνονται Σαλαμὶς τε καὶ Αἰγίνης πόλις θρον,
Adparent Salamis & oppidum Aeginæ.

Sulpicius Ciceroni lib. IV epist. V *quum ab Aegina Megaram versus nauigarem.*
 Incolæ Aeginetæ, Αἰγινῆται. Cicero dicto Offic. loco: *Athenienses sciuerunt, ut Aeginetis, qui classe valebant, pollices præciderentur.*
 Horum fata Pausanias dicto loco recenset. *Oea, οἶη, locus Aeginæ mediterraneus, XX stadiis ab oppido Aegina, descriptus ab Herodoto lib. V cap. LXXXIII.* **

XXXVI.

SALAMIS siue *Salamin*, insula e regione Eleusinis. Scylax: κατὰ τὸ
 [Ελευσίνιος ἱερὸν καὶ τεῖχος] ἐστὶ Σαλαμὶς νῆσος, καὶ πόλις, καὶ λιμὴν, *Iuxta hoc
 [Eleusinium fanum] est Salamis insula, oppidum, & portus.* Et Pausanias
 Attic. cap. XXXV *Σαλαμὶς κατὰ Ελευσίνια κειμένη, Salamis e regione Eleusinis
 sita.* Secundum Strabonem post initium lib. IX longitudo [τὸ μήκος] eius
 est LXX vel LXXX stadiorum. Urbem habuit eiusdem nominis, veterem
 quidem πρὸς νότον, in austrum & Aeginam versus; nouam autem in sinu
 & peninsula πρὸς τὴν Ἀττικὴν, aduersus Atticam. Patria sedes Aiakis fuit.
 Horatius lib. I oda VII de Telamone, Teucri & Aiakis patre:

- - - *Teucer Salamina patremque*

Quum fugeret.

Et Seneca Troadibus vers. 844

Numquid Aiakis Solamina veram?

Veram (etiam Lucanus III vers. 183) dixit ad discrimen alterius in Cypro,
 ad huius imaginem a Teucro conditæ, quam *ambiguam* ibidem Horatius
 nuncupauit. Clarior facta Themistoclis victoria & Persarum clade. Me-
 la lib. II cap. VII *In Atthide Helene, nota stupro Helenæ; & Salamis excidio
 classis Persicæ notior.* Cicero lib. I Offic. cap. XXI *citetur Salamis clarissimæ
 testis victoriæ.* Et lib. I Quæst. Tusc. cap. XLVI *Ante Salaminem ipsam
 Neptu-*

* Nonnus Dionys. XIII v. 182

Οἱ λαχόν Οἰωνὸς γόνιμον πέδον.

Tzetzes ad Lycophron. Alex. v. 174 *Ἡ γὰρ Αἰγίνα πρότερον Οἰωνὸν ἐλέγετο ἀπὸ Οἰωνὸς τῆς
 Βυδίωνος θυγατρὸς. - - Αἰγίνα δὲ μετεκλήθη, ὥς πάντες φασίν, ἀπὸ Αἰγίνης τῆς Ἀσωπῆς.*
 pag. 24 col. b. & ad v. 176 *Ἡ δὲ Αἰγίνα αὕτη νῆσος μία τῶν σποράδων ἐστίν, ἀντικεῖν κειμένη
 τῆς Ἀττικῆς, ἄποικος, ὥς ἔφη, Ἀργείων ὑπάρχουσα κ. τ. λ. Aegina prius Oenone dicebatur ab
 Oenone Budionis filia. Aegina autem vocari capiz, ut omnes dicunt, ab Aegina filia Asopi. Aegina
 autem hac insula est una quadam ex Sporadibus, Attica opposita, colonia, ut dixi, Argiuorum.*

** De templo Græcorum communi in Aegina vide Isocrat. Euagor. p. 452. Solum insulæ subtus
 glebosum, in superficie saxosum: hordei tamen ferax. Quare mercaturæ dedere operam Aegi-
 netæ, & numos eudere primi. Strabo VIII pag. 579. Aelian. Hist. Var. XII c. 10. Aegi-
 netæ dicebantur *Myrmidones* propter agri colendi studium. Strabo ibidem.

Neptunus obruet, quam Salaminii tropæi memoriam. nam gentile ac possessuum Salaminus. Idem pro Archia cap. viii Homerum Chii suum vindicant, Salaminii repetunt. Etiam Salaminicus κητικῶς dicunt. Lucanus lib. v vers. 109

Vt Salaminicum meminit mare. - - -

Et sinum Saronicum quoque Σαλαμινιακόν, Salaminicum dictum esse, Strabo auctor est lib. viii pag. 231 qui alia insulæ vetusta nomina lib. ix pag. 271 profert, quæ sunt Σκίρος, Κίχλη, Πιτυύσσα, Sciras Cichria, Pityusa, * illa ab heroibus, hoc ab arbore inditum, quia pinifera est. Adde Pausan. Att. cap. xxxvi.

XXXVII.

Ante Salaminem, Nisæam & Megarum versus quinque parvæ insulæ, πέντε νησία, vt Strabo notat: sed alia Atticam versus Psyttalia, νησίον ἐρημον πετρώδες, deserta, saxosa, vt idem subiunxit p. 272. Plinius iv cap. xii Clara Salamis: ante eam Psyttalia. Pausanias Attic. cap. xxxvi νῆσος πρὸ Σαλαμῖνος ἐστὶ καλεσμένη Ψυττάλεια, insula ante Salaminem est, dicta Psyttalia.

E V B O E A.

XXXVIII.

Eubœa, Εὐβοία, insula oblonga, ab Attica ad Thessaliam vsque, Bœotiae, a qua Euripi freto dirimitur, prætenta. Strabo situm & præcipua loca descripsit incunte libro x, quem Latine Plinii verbis interpretamur ex lib. iv cap. xii sect. xxi: Eubœa, inquit Plinius, & ipsa auulsa Bœotiae, tam modico interfluente Euripo, vt ponte iungatur: a meridie promontoriis duobus, Geræsto ad Atticam vergente; ad Hellepontum Caphareo insignis: a septentrione Cenæo: nusquam latitudinem ultra xl millia passuum extendit, nusquam intra duo millia contrahit: sed in longitudinem vniuersa Bœotiae, ab Attica Thessaliam vsque, prætenta in cl. mill. passuum: circuitu vero trecenta sexaginta quinque. Quod breuius Pomponius Mela lib. ii cap. vii his verbis præiuit: Eubœa ad meridiem promontorium Geræston & Capharea: ad septentrionem Cenæum extrudit, & nusquam lata, duum millium spatium habet ubi arctissima est: ceterum longa totique Bœotiae adposita, angusto freto distat a litore. - - - Aliquot in ea sunt oppida, Istiæa, Eretria, Pyrrha, Nesos, Oechalia: verum opulentissimæ Carystos & Chalcis.

XXXIX.

Plinius plura addit oppida, sed multa in iis euerfa: ideoque inter hæc, & quæ superabant, distinguit. Urbibus, inquit, clara quondam, Pyrrha, Porthmo, ** Nesos, Cerintho, Orco, Dio, Aedepso, Ocha, Oechalia: nunc Chalcide, cuius ex aduerso in continenti Aulis est: Geræsto, Eretria, Carysto, Oritano, Artemisio, fonte Arethusa, flumine Lelanto, aquisque calidis, quæ Ellopiae vocan-

* Item: νῆσος δράκοντος, insula draconis. Vide Tzetzem ad Lycophron. v. 110.

** Demosthenes Philipp. iv pag. 54 A, Πάλιν ταῦτ' ἀμελόμενα ἰδὼν κατέσκαψε πορθμὸν καὶ τυραννίδα ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπέτειχισεν ὑμῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ. Rursus ea negligi quum videt: Subruit Porthmum & dominium e regione Attica tanquam vallum urbis obiecit in Eubœa.

vocantur, nobilis: notior tamen marmore Carystio. Scylax Caryandensis pag. 50 τετραπολιν vocat, id est, quatuor oppidis constantem insulam. Μετὰ δὲ Ἄνδρον Εὐβοία νῆσον, αὕτη τετραπολις. Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῇ Κάρυστος, Ερετρία καὶ λιμὴν Χαλκίδος καὶ λιμὴν, Ἐσιαία καὶ λιμὴν. Post Andrum est Eubœa insula, in qua urbes quatuor, quæ sunt hæ: Carystus, Eretria cum portu, Chalcis cum portu, Hestiera cum portu. Nunc de singulis agendum est, & primum de promontoriis, & adiacentibus.

XL.

Insulæ Eubœæ australe latus duobus continetur promontoriis, Geræsto * quod Atticam prospectat; & Caphareo, quod Hellespontum. Geræstum, Γεραισὸν, Plinius in promontoriis numerat, quem Solinus mutato genere sequutus est. Cenæo promontorio, inquit, vadit in septemtrionem: duobus aliis in meridiem extenditur, quorum Geræstos spectat Atticam; Caphareus prominet in Hellespontum. Subiacet oppidum eiusdem nominis cum portu. Plinius: urbibus clara, nunc Chalcide, Geræsto, ** Eretria, Carysto. Strabo lib. x ineunte: Γεραισὸς καὶ Πεταλία πρὸς Σέβιον, Geræstus & Petalia Sunio opponuntur. De vicina autem Petalia vix alius memoravit, nisi quod Plinius lib. iv cap. xii Petaliæ quatuor insulas primo Euripi introitu ponit, quas oppido Petaliæ obuersas esse, non licet dubitare. Sed de his infra. Stephano autem Geræstus non oppidum, sed κώμη Εὐβοίας, vicus Eubœæ est. Portus enim illustrior quam habitationes. Liuius lib. xxxi cap. xlv cetera classis Geræstum, nobilem Eubœæ portum, dum a Carysto Isthmum redirent, tenuit. Et Homerus huius portus mentionem habuit Odyss. r vers. 177

- - - - αἱ δὲ μάλ' ὤκα
 ἰχθυόεντα κέλευθα διέδραμον, ἐς δὲ Γεραισὸν
 ἐνύχιαι κατὰγοντο.

Hoc est: illæ vero [naues] celeriter pisciferas vias percurrerunt, & ad Geræstum noctu deductæ sunt. Vbi scholiastes: Γεραισὸς λιμὴν Εὐβοίας, Geræstus portus Eubœæ.

XLI.

Alterum huius lateris promontorium, in ortum magis recedens, Καφάρεος Ionice Καφηρεύς, Caphareus siue Caphereus, *** tribus syllabis, vocatur, cuius situm supra Plinius delineavit. Herodotus lib. viii cap. vii ducentas naues, ne ab hoste viderentur, miserunt κατὰ τὴν Καφηρεά, καὶ περὶ Γεραισὸν ἐς τὸν Εὐρεπόν, iuxta Caphereum & circa Geræstum, in Euripum. Mons periculofus nauigantibus propter vortices, quos facit, & latentes circa eum scopulos. Seneca Agamemnone vers. 558

Est

* Nonnus Dionys. XIII v. 161

- - Οἱ τ' ἔχον ἄκρην

Ἀκρὴν κυματόεσσαν ἡσιγήτοιο Γεραισῶ.

** Tzetzes ad Lycophr. Alex. v. 156 Ἡ δὲ Γεραισὸς, ἀποθανόντος ἐκεί τῷ Μυρτίλῳ Μυρτῶν πλάγος ὀνομάσθη. Geræstus autem, mortuo ibi Myrtilo, Myrtoum mare nominari capit.

*** Tzetzes ad Alex. Lycophr. v. 373 Νῦν δὲ ὁ Καφάρεος ἰδιωτικώτερος Ζυλοφάγος καλεῖται. Nunc autem Caphareus vulgo Xylophagus dicitur. Adde Antholog. Epigramm. Græc. libr. I p. 100 cap. εἰς ναυάγιον.

Nnn nnn

*Est humilis vnda, scrupulis mendax vadis,
Vbi saxa rapidis clusa vorticibus tegit
Fallax Caphareus.*

Et Virgilius Aeneid. lib. xi vers. 260

- - - Euboicæ cautes, ultorque Caphareus.

Et Ovidius Trist. lib. i eleg. i vers. 83

*Quicumque Argolica de classe Capharea fugit,
Semper ab Euboicis vela retorquet aquis.*

Ac Silius Italicus lib. xiv vers. 144

*Euboici non per scopulos illisa Caphareo
Euripi magis vnda furit.*

Tertullianus quoque de Anima cap. lxi adiectiva forma: *Vis est & illa nauigiis, quum longe a Caphareis saxis, nullis depugnata turbinibus, nullis quassata decumanis, adulante flatu, labente cursu, latante comitatu, intestino repente percussu cum tota securitate desidunt.* Stephanus: Καφερεὺς, ἐπὶ νηυσὶν Εὐβοίας, Caphareus, nauale Eubææ, sed fallitur haud dubie. Omnes enim velut periculosum locum ac fugiendum describunt: nemo alius vt portum aut nauale.

XLII.

In septemtrione insulæ extremo Cenæum, Κήναιον, promontorium, quod cum Geræsto longitudinem insulæ dimetitur. Strabo lib. x ineunte: Παραμύκης ἐστὶν ἡ νῆσος ἐπὶ χιλήνῃς σχεδὸν τι καὶ διακοσίους σταδίους ἀπὸ Κηναίων πρὸς Γεραίσον. Insula [Eubæa] oblonga est, a Cenæo ad Geræstum porrecta stadiis circiter cix cc. Et mox: τὸ μὲν Κήναιον ἐστὶ κατὰ Θερμοπύλας, Cenæum Thermopylis opponitur. Et Ptolemæus lib. iii cap. xv Κήναιον ἄκρον, Cenæum promontorium, in summa insula posuit. Plinii de hoc verba supra proposuimus.

XLIII.

Artemisium est promontorium, vel litus, ad quod primum Græcorum cum Xerxe fuit prælium commissum, quod ita etiam Diodorus Siculus in hoc prælio lib. xi cap. xii nominavit. οἱ Ἕλληνες ὠρεμν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐβοίας, Græci, inquit, ad Artemisium Eubææ nauigabant. Corn. Nepos Themistocle cap. iii primum apud Artemisium inter Eubæam continentemque terram cum classiariis regis conflixit. Eius neque Strabo, neque Ptolemæus mentionem fecit: vtique vero Plutarchus Themistoclis Vita pag. 115. Πέμπεται, inquit, μετὰ νεῶν ἐπ' Ἀρτεμισίον τὰ σενὰ Φυλάξων, Mittitur [Themistocles] cum nauibus ad Artemisium, vt fauces illas tueatur. Et interiectis paucis: ἐστὶ δὲ τῆς Εὐβοίας τὸ Ἀρτεμισίον ὑπὲρ τὴν Ἑσπρίαν ἀγχιὰς εἰς βορέαν ἀναπεπταμένος. - ἔχει δὲ ναὸν ὃ μέγαν Ἀρτέμιδος ἐπικλήσιν Προσηάας, Artemisium Eubææ est supra Hestiam in septemtriones expansum litus. Fanum non magnum habet Dianæ, cognominatæ Proseoæ, id est Orientalis. An hoc Plinii Artemisium sit, vehementer dubitamus. Hic enim in oppidis numeravit, quod fortassis est Ptolemæi Ἀρτέμιδος ἱερὸν, Dianæ fanum, in medio litoris, ortum spectantis, locatum. Id quod vero Græcorum & Persarum prælio nomen

nomen dedit, αἰγιαλός, litus fuit secundum Plutarchum; vel vna mons a litore procurrens in mare, quemadmodum Suidæ & Harpocratiōi Λετμισίον ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας, promontorium est insulæ Eubææ. Ptolemæo est etiam Λέων ἄκρον, Leon promontorium; & Καλή ἀκτὴ, Cale adte seu Pulchrum litus; de quibus post paullo dicturi sumus.

XLIV.

Oppidorum, vt rursus ab australi parte incipiamus, est primum Carystus, Κάρυστος, * vt Ptolemæus posuit, inter Caphareum & Geræstum. Consentit Stephanus, qui πρὸς τῷ Μυρτιάει πελάγει, ad mare Myrtoum sitam esse tradidit. Nec Liuius abnuuit, qui lib. xxxii cap. xvi ab Andro Eubæam ingressos primum ad Carystum venisse tradit: deinde ad Eretriam. Ἡὲ, inquit, circa Andrum insulam classes coniunctæ, Eubæam inde, exiguo distantem freto, traiecerunt. Carystiorum primum agros vastarunt: deinde vbi Carystus, præsidio a Chalcide raptim misso, firma visa est, ad Eretriam accefferunt. Pomponius opulentissimam dixit, scilicet marmoris copia, vnde columnæ cædebantur. Strabo post initium libri x, Κάρυστος ἐστὶν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὀχῇ, πλησίον δὲ τὰ Στύρα, καὶ τὸ Μαρμαρίον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν Καρυστίων κίωνων. Carystus sub monte Ocha sita est: in propinquo Styra, & Marmarium, vbi Carystia columnæ cæduntur. Marmor illud columnis ponendis in primis commendabatur. Plinius lib. xxxvi cap. vi ex Cornelio Nepote tradit, Mamurræ primum totis ædibus nullam nisi e marmore columnam habuisse, omnes solidas e Carystio aut Lunensi. Plinius alter lib. v epist. vi sect. 36 Vitæ quatuor columellæ Carystia subeunt. Tibullus lib. iii eleg. iii

Quidue domus prodest Phrygiis innixa columnis,
Tænare siue tuis, siue Caryste tuis.

XLV.

Strabo Styra, τὰ Στύρα, ** oppidum in propinquo locat, vt iam vidimus. Stephanus repetit Strabonis verba, Στύρα πλησίον Καρύστη. Thucydides lib. vii pag. 524 Χαλκιδεῖς, καὶ Στυρεῖς, καὶ Καρύστιοι Chalcidenses, & Styrenses, & Carystii.

XLVI.

Quod addit Strabo Marmarium, *** non tam lapicidina videtur fuisse, quam oppidulum, seu vicus, iuxta quem marmor cædebatur, quia ipse a λατομία, seu loco cædendi marmoris, distinguit. Stephanus: Μαρμαρίον πόλις Εὐβοίας, Marmarium, oppidum Eubææ. Carystium ergo vocatur illud marmor non a proximo loco, sed nobiliori. Vetus inscriptio apud Gruterum pag. 593 num. 8

Nnn nnn 2

HYME+

* A Dryopum exulibus condita. Diodorus IV pag. 242.

** Demosthen. in Midiam pag. 408 B. memorat. Et Nonnus Dionys. XIII v. 159 p. 360

Οἱ λάχον ἄμφω

Καὶ τὴν καὶ Κήρινδον, ἀνδομένης τε Καρύστη

Ἐδρανα καὶ Δίῃ κραναὴν πέδον.

*** Nonnus Dionys. XIII v. 160

Καὶ τὴν καὶ κοτυλαίων ἔδρας, καὶ Σίριδος ἔδραν,

Μαρμαρίῳ τε τένοντα καὶ Ωγγυγίης πέδον Αἰθῆς.

HYMENES CAESARIS

SER. THAMYRIANVS A LAPIDICINIS

CARISTIIS FEC. SIBI ET THAMYRONVTRICIO.

Sic Gruterus edidit. At Manutius qui ipse inspexit (nam Romæ exstat) A LAPIDICINIS, Orthograph. pag. 479. quod propius ad genium antiquitatis est. De his nihil Ptolemæus habet: proxime autem Carystum, Καλὴν ἀκτὴν, *Calen acten*; qua quid indicatum velit, litusne, ut nomen fert, an oppidum, quod series suadet, incertum est.

XLVII.

Ocha Plinii sub monte *Ocha*, iuxta quem Carystum Strabo posuit, videtur fuisse. *Ocha* autem μέγιστον ὄρεον, mons maximus Euboicorum, a quo & tota insula *Oche* olim dicta, ut Strabo refert principio libri x.

XLVIII.

Antequam ad Eretriam venitur, *Amarynthus*, Ἀμαρύνθος est, vicus Eretriæ, septem stadiis ab vrbe Carystum versus remotus. Strabo lib. x pag. 308 τῆς [Ερετρίας] ἐστὶ κώμη Ἀμαρύνθος, ἃς ἐπὶ τὰς ἑπτὰ θάλασσας τεύχεται. Huius [Eretriæ] pagus est *Amarynthus*, septem stadiis a mœnibus. Stephanus νῆσον Ἐυβοίας, insulam *Eubææ* vocat manifesto errore, qui πόλιν fortasse vel κώμην vel simile voluit dicere, immo debuit. Ptolemæus hunc ordinem feruat a Chalcide ad Carystum: *Chalcis, Eretria, Amarynthus, Leon promontorium, Cale acte, Carystus*. Quæ si recte sese habent (nec vero adparet unde impugnentur) situs Amarynathi, & eorum quæ vtrumque attingunt, non obscurus est. Dianæ heic cultus religiosus erat, atque hinc cognomen diuæ. Liuius lib. xxxv cap. xxxviii Sacrum anniuersarium eo forte tempore Eretriæ *Amarynthidos Dianæ* erat, quod non popularium modo, sed Carystiorum etiam cœtu celebratur. Et Pausanias Attic. cap. xxxi ἐστὶν Ἀμαρύνθος ἐν Ἐυβοίᾳ καὶ γὰρ οἱ ταύτῃ τιμῶσιν Ἀμαρύνθιν Ἀρτέμιν, *Amarynthus est in Eubæa: ibi Amarysia Diana colitur*.

XLIX.

Ipsa vrbs *Eretria*, Græce Ερετρία a Scylace, Strabone, Ptolemæo, Stephano, Polybio scribitur: * ab Homero metri causa Εἰρετρία, Catalogi versu 44 de Bæotiæ vrbibus:

Οἱ δ' Ἐυβοίαν ἔχον, μένεα πνέοντες, Ἀβάντες,
Χαλκίδα τ' Εἰρετρίαν τε, πολυσταφυλὸν δ' Ἰστιαίαν.

Qui autem *Eubæam* colebant, robora spirantes, *Abantes*,
Et *Chalcidem*, *Eretriamque*, abundantemque viuis *Isticiam*.

Obiter notamus, *Abantes* ** Homeri esse *Eubææ* incolas, τὲς ἀπὸ Ἐυβοίας, ut Strabo initio libri x & scholiastes interpretantur, quos δὲ ποτε, nusquam aliter,

* Dio libr. LIV pag. 601 Ερετρία.

** Nōnnus Dionys. XIII v. 153 de Curetibus:

Καὶ χθόνα καλλίσαντες Ἀλκίλυσσιν Μαραθῶνος,
Νόστιμον ἔχοντες ἔκαμψαν ἐς ἱερὸν Ἰδαίου Ἀβάντων.

Et terram *Marathonis* maritimi relinquentes redierunt in sacrum solum *Abantium*. Et versu 158

Τοῖσι συνεστράτεοντο μαχήμενοι ὕπαις Ἀβάντων,

Οἱ λάχον δ' ἔφρουδισαν Ερετρίαν κ. τ. λ.

His opitulati sunt *Abantes* *Eretriæ* editæ coloni.

aliter, aut ab insula deducto vocabulo, denominauit. Hoc vero nomen ab *Abante* rege est, Neptuni, ut fingitur, filio.

L.

Sed ad *Eretriam* reuertamur, urbem amplam & peruetustam. Strabo post principium libri x Μετὰ τὴν Γέραισον Ἐρετρία πόλις μεγάλη τῆς Ἐυβοίας μετὰ Χαλκίδα, *Post Geræstum Eretria est, Euboicarum urbium, præter Chalcidem, maxima.* Antiquitatem Homerus iam probauit: quam & ὁ πάλαι ποτὲ γεόμενος Πέλεμος Χαλκυδίων καὶ Ἐρετρίων, *vetus illud inter Chalcidenses & Eretrienfes bellum, quod Thucydides lib. i pag. 12 memorauit, confirmat.* Maritima erat & probe munita. Liuius lib. xxxii cap. xvi *L. Quintius iussit, ut quæ ex sua classe venissent naues, Eubæam peterent. Eretria summa vi oppugnabatur: nam & trium iunctarum classium naues omnis generis tormenta machinasque ad urbium excidia secum portabant. Et arcem habuit, quo, capto muro, oppidani confugerunt. Ornatum & elegantiam ostendunt signa, tabulæ præscæ artis, ornamentaque eius generis plura, quam pro urbis magnitudine, aut opibus ceteris inuenta.* Oppidani Ἐρετρίεις, ut supra Thucydides vocauit: Latine *Eretrienfes*. Iterum Liuius lib. xxxv cap. xxxviii *miserunt qui orarent Eretrienfes Carystiosque. Euerfa a Persis, in loco proximo fuit instaurata, ut Strabo prodit: qui & scholam philosophorum Eretrienfium in hac vrbe fuisse refert.*

LI.

Quam Mela & Plinius *Oechaliam* memorant, vicina fuit *Eretriæ*, olim oppidum, deinde in pagum redacta. Strabo pag. 308 ἔστι καὶ ἡ Οἰχαλία κώμη τῆς Ἐρετριάκῃς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης ὑπὸ Ἡρακλέους, *Est & Oechalia pagus Eretrienfis agri, * reliquæ oppidi ab Hercule deleti.* Cuius nominis & alia sunt, in Trachinia, & apud Triccam, & in Arcadia.

LII.

Chalcis sequitur ad Euripum, Græce Χαλκίς, ** hodie *Negroponte*, præcipua huius insulæ. Strabo ibidem: Νυνὶ μὲν ὁμολογούμεως ἡ Χαλκίς φέρεται τὰ πρῶτιστα, καὶ μητρόπολις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων· δευτέρῃ δ' ἡ Ἐρετρία, *Nunc quidem circa controuersiam Chalcis principem dignitatem obtinet, & primaria Eubææ urbs dicitur: secundo loco Eretria est.* Plinius lib. iv cap. xii *Eubæa urbibus clara quondam - - - nunc Chalcide, cuius ex aduerso in continenti Aulis est.* Et Liuius lib. xxxv cap. xxxvii *Herodorus traicere in insulam Atalantam iussus, ut inde, quum pedestres copias adpropinquare iam Aulidi atque Euripo sensisset, Chalcidem traiceret. Ipse ceteras copias nocturnis maxime itineribus, quanta poterat celeritate, Chalcidem ducebat.* Propter situs commoditatem & munimentorum robur hæc vna ex tribus urbibus est, quas rex Philippus, Demetrii filius, πέδας Ἑλληνικὰς,

Nnn nnn 3

compe-

* Ouidius de Ponto libr. IV epist. 8 v. 61

Sic victor laudem superatis Liber ab Indis,

Alcides capta traxis ab Oechalia.

** Nonnus Dionys. XIII v. 165 pag. 360

- - Οἷς πέλε πάτην

Χαλκίς ὁπισθοκίμων μητρόπολις Ἑλλησπόντων,

Adde Demosthen. aduers. Aristocr. pag. 454 C.

compedes Græciæ adpellasse fertur apud Polybium excerpti lib. xvii cap. xl. Sunt autem Demetrias, Chalcis, & Corinthus. Oppidani *χελκιδεῖς*, vt supra Thucydides dixit: Latine *Chalcidenses*, vt Liuius lib. xliii cap. vii seq. Tractus hic insulæ a Geræsto ad Aulidem sine Chalcidem obiectam, Strabo dixit lib. x ineunte τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας, *Caua Eubææ*, propter situm, quia ibi κολπᾶται ἡ παραλία, *ora maritima sinuatur*: ab Chalcide vero κυρτᾶται πάλιν πρὸς τὴν ἡπείρου, *rursus curuatur in continentem*.

LIII.

Supra Chalcidem Ptolemæus ponit Ἀιδίψον, *Aedipsum*, quod *Aedepsum* Plinius, Ἀιδηψόν Strabo & Stephanus scripserunt, qui consensus haud dubie genuinum nomen nobis prodit. Strabo lib. i pag. 41 * τὰ θερμὰ τὰ ἐν Ἀιδηψῷ, *aquæ calidæ in Aedepso*. Stephanus: Ἀιδηψός, πόλις Εὐβοίας, *Aedepus Eubææ oppidum*.

LIV.

Inter Aedepsum & extremum insulæ promontorium, Cenæum, Ptolemæus interposuit Ἀταλάντης νησίον, *Atalantæ Nesium*, tamquam locum in continente, quamuis parua insula vocetur: quod, & Melæ oppidum *Nesos*, an idem sit, non possumus diiudicare, quamuis non inprobabile nobis videtur. *Atalantes* cognomen ex vicina insula Euripi est, quam ante paullo in Chalcide ex Liuii xxxv cap. xxxvii nominabamus. De eadem Thucydides lib. iii pag. 233 περὶ Ἀταλάντην τὴν ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπυντίοις νησίον, *circa Atalantem iuxta Locros Opuntios insulam*. Plinius lib. ii cap. xc a continente abruptam. ** Sed de hac postea.

LV.

Liuius in hoc tractu *Oreum* *** urbem [Ὠρεὸν] laudat, eiusque situm lib. xxviii cap. v ita ponit: *classē in Eubæam ad urbem Oreum transmittunt, quæ ab Demetriaco sinu Chalcidem & Euripum petenti ad læuam prima urbium Eubææ posita est*. Idem lib. xxxi cap. xlvi *Inde consultari de Oreo oppugnando cæptum. Valida ea ciuitas & mœnibus, & quia ante fuerat tentata, firmo erat præsidio. Et paucis interpositis: Oreum diuersi, Romani & rex Attalus oppugnabant: Romani a maritima arce; regii aduersus vallem inter duas iacentem arces, qua & muro intersepta urbs est*. Stephanus: Ὠρεὸς πόλις Εὐβοίας. Hæc eadem est quæ quondam *Istia* vel *Hestia* nuncupata fuit. Supra ex Homero in *Eretria* id nomen ostendimus: etiam ex Pomponii Melæ lib. ii cap. vii. Non autem diuersas vrbes esse, Strabonis & Pausaniæ auctoritate probamus. Ille lib. x sub initium: Ὠρεῖται ὠνομάσθησαν ὕστερον οἱ Ἰστιαῖς, καὶ ἡ πόλις ἀντὶ Ἰστιαῖς Ὠρεός. *Istiaenses postea vocati sunt Oritæ, & urbs pro Istia Oreus dicta fuit*. nec vero pristinum nomen fuit omne abrogatum. Pausanias Achaic. cap. xxvi κατ' ἐμὲ ἦσαν ἔτι, οἱ Ὠρεὸν τὴν ἐν Εὐβοίᾳ τῷ ὀνόματι Ἑστιαίαν ἐκάλεον τῷ ἀρχαίῳ. *Adhuc mea ætate fuerunt, quæ Oreum in Eubæa veteri vocabulo Hestiaam adpellarent*. Plinius in iis *Oreum*

um

* L. IX pag. 651.

** Adde Orosum histor. II cap. 18 extrem.

*** Vid. Demosthen. Philipp. III p. 50 C, sed num est hæc urbs? an alia? Idem de fals. legat, pag. 221 B.

um urbibus numerat, quæ quondam claræ fuerint: sua ætate deletæ, aut redactæ in pagos. Sed ex iam citatis Pausaniæ verbis adparet, illius adhuc ætate, forte minus claram, superfuisset. De *Cenæo*, quod sequitur, promontorio supra dictum est: de *Euripo* in Bœotia, a qua Eubœam abrumpit.

LVI

Haftenus de ora, quæ Bœotiam spectat, ad fretum, quod *Euripum* vocant, posita: septemtrionem claudit fretum breuius, prospiciens in Thessaliam, ad quod *Artemisium* est promontorium vel litus, de quo supra in huius insulæ promontoriis dictum est. In eodem etiam *Δῖον* est, *Dium*, Ptolemæo *ἄκρον*, promontorium: Straboni oppidum, supra vel ultra Cynæum promontorium, *Dion* nomine, quia coloniam inde deductam Canas Aeolidis tradit. ἐπ' αὐτῷ, inquit, (intellige Κηναίῳ, *Cenæo*, τὸ Δῖον, - - ἐκ δὲ τῆς Δίᾳ Κἄσαι τῆς Αἰολίδος ἐπακρίσθησαν, *Supra illud [Cenæum] Dium est: - a Dio Canas Aeolidis deducta colonia.* Stephanus quoque oppidum dixit, quamquam mutato genere: Δία, πόλις Θεσσαλίας, Δίακῃ κτίσμα β, Θεάκης κατὰ τὸν Ἄθω γ, Εὐβοίας. *Dia* vrbs Thessaliæ Acaci opus: *secunda Thraciæ iuxta Atho: tertia Eubœæ.* Addit Strabo *Athenas Diades*, Eubœæ oppidum, post initium libri x. τὸ Δῖον, καὶ Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων, ὑπερκείμενον τῇ ἐπὶ Καῦνον πορθμῷ, *Dium, & Athenæ Diades, opus Atheniensium, positum supra fretum quod ad Caunum est.* Suspecta vox Καῦνον Casaubono, quamquam nihil ipse definit: Latinus autem interpres *Cenæum*, Κηναίον, substituit. Stephanus in Ἀθῆναι: Huius nominis vrbs ἐκτὴ Εὐβοίας, Διάντος κτίσμα, *sexta Eubœæ, Diantis opus*: quod ab Ephoro habet. Dias autem ipsi est filius Abantis. Potest etiam cognomen Διάδες, *Diades*, a Dio esse, quasi Athenæ Dio promontorio & oppido vicinæ.

LVII.

Latus quod Aegæum mare tangit, minus, quam cetera, notum est, & si Ptolemæo, qui solus aliquid delineauit, habenda fides in oppidis & promontoriis est, post *Dium Phalasia* promontorium est: deinde Ὠκαῖος, *Horæus*, forte oppidum: post quod Ἀρτέμιδος ἱερόν, *Dianæ sanum*, situ diuersum ab Artemisio, Græcorum pugna aduersus Persas nobilitato, de quo supra dictum est: tum demum Κήρινθος, *Cerinthus*, paullo notior est, quam Strabo ineunte lib. x dicit ab Ellope, Ionis filio conditam: Plinius in quondam claris Eubœæ urbibus numerauit; sua autem ætate aut non superstitem, aut minus claram. Homerus Catalog. vers. 45

Κήρινθόν τ' ἔφαλον, Δίᾳ τ' αἰπὺ πτολίεθρον,

Cerinthumque maritimam, & Dii altum oppidum.

Et Apollonius Rhodius lib. i Argonaut. vers. 79

- - - ἔ μὲν ἔμελλε

Νοσήσειν Κήρινθον ὑπὸ τροπος,

Non reuerfurus erat Cerinthum redux,

Canthus scilicet ex Eubœa missus. Deinde Ptolemæus *Budori*, Βυδῶρι, fluminis ostium ponit, quod Χερσόνησος ἄκρα, *Chersonesus promontorium* excipit: a quo ipse Κοῖλα Εὐβοίας, *Caua Eubœæ*, tamquam oppidum locauit, quæ cam-

campum esse late patentem, a Geræsto ad Chalcidem vsque, supra, Strabone auctore, demonstrauiamus.

LVIII.

Ex mediterraneis Eubææ perpaucæ memoriæ sunt tradita. *Ellopie*, Ελλοπία, ab Ellope, de quo diximus, condita, ἐν τῇ Ὠρίᾳ καλεσμένη τῆς Ἰστιαϊκῆς πρὸς τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, in *Oria Istiaensis regionis sub monte Telethrio*. Ager autem Istiaensis in septemtrione est insulæ, qui δρυμόν habet, id est *filuam* iuxta locum in quo fuit Ellopia, quæ omnia ostendunt, intus non in ora illud χωρίον siue oppidum fuisse. Ellopienses postmodum Istiaeam commigrarunt, a Philistida tyranno coacti, post Leuctricam pugnam. Hæc ex Strabonis x ineunte. Plinius lib. iv cap. xii *aquas calidas, quæ Ellopia vocantur*, commemorauit. Alias autem has esse ab iis, quas Strabo in campo *Lelanto* ponit, diuersitas locorum arguit: quia Ellopia in septemtrione prope Istiaeam & Ellopiensium sedem sunt: *Lelantia* Strabonis supra Chalcidem. Sic enim pag. 308 ait: ὑπέρκειται τῆς τῶν χαλκιδέων πόλεως τὸ Ληλάντων καλεσμένον πεδίων, ἐν δὲ τῷ τῶν θερμῶν τε ὑδάτων εἶσιν ἐκβολαὶ πρὸς θαλάσσιον νότον εὐφρεῖς, οἷς ἐχρήσατο καὶ Σύλλας Κορνήλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμὼν. Supra Chalcidem situs est *campus Lelantus*, in quo *aquæ calidæ* erumpunt ad sanandos morbos aptæ, quibus etiam *Cornelius Sulla, Romanorum imperator* est usus. Plinius quidem cum aquis suis Ellopiis coniungit *flumen Lelantum*, ut videri possint eadem esse quæ sunt Straboni in campo *Lelanto*. Sed verendum est, quod etiam in mentem Harduino venit, ne Κάλλιαντα ποταμόν, *fluvium Callantem* Strabonis, qui petram, in qua Ellopia erat, præterfluit, cum *Lelanto* campo vel flumine Plinius confuderit: nec ita coniunxit flumen & thermas Plinius, ut vno in loco necesse sit existere; sed ut alia separanda commiscet, ita & hæc ipsa verba non incommode diuidentur: *Eubæa* --- fontē Arethusa, *flumine Lelanto, aquisque calidis, quæ Ellopia vocantur, nobilis*: notior tamen marmore *Carystio*.

LIX.

Antequam ex Euboica prouincia decedam, lubet antiqua nomina insulæ, auctoribus Strabone ac Plinio, adiungere. Ille ineunte libro x de Eubæa ita: ἡ μόνον Μάκρης ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀπὸ καὶ Ἀβαντίς. - - - καὶ Ὀχη δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος καὶ ἐστὶν ἐμάνυμον αὐτῇ τὸ μέγιστον τῶν ἐνταῦθα ὄρων. Καὶ Ελλοπία δ' ἀνομάθη ἀπὸ Ἐλλοπος τῆς Ἰωνος. Non modo *Macris* vocatur hæc insula, verum etiam *Abantis*. Quin & *Oche* adpellata fuit: quod nomen maximi Euboicorum montium est: & *Ellopia* nominata ab *Ellope* Ionis filio. Plinius lib. iv cap. xii *Antea vocitata est Chalcis, aut Macris, ut Dionysius & Ephorus tradunt: ut Aristides, Macra: ut Callidemus, Chalcis, ære ibi primum reperto: ut Menæchmus, Abantias: ut poetæ vulgo, Afopis*. Dionysii, ad quem prouocat, verba sunt *Perieges.* vers. 520

Εὐρώπης δ' ἦτοι μὲν Ἀβαντίας ἐπλετο Μάκρης.

Europæ porro Abantias est Macris.

LX.

De minoribus insulis circa Eubæam, quæ ad dextram sunt, postea in Aegæo

Aegæo dicemus: quæ ad sinistram in Euripo, de iis Plinius lib. iv cap. xii sect. 23. *In Euripo Euboico, primo fere introitu, Petaliæ quatuor insulæ, & in exitu Atalante.* Scopuli videntur illæ Petaliæ insulæ esse, quia nullæ ibi notabiles observantur. Denominantur a vicino oppido Petalia, de quo supra ex Strabonis initio lib. x, Γεραῖος καὶ Πεταλία πρὸς Σάνιον, *Geraestum & Petaliam*, Eubææ oppida, *Sunio*, Atticæ promontorio, obversa esse. De *Atalanta* supra memorauimus quum Ptolemæi *Atalantæ Nesion* explicarem.

C R E T A.

LXI.

Creta, Κρήτη, * est altera maximarum, quæ ad Græciam sunt, insularum, inter Aegæum & Cyrenaicum mare a Peloponneso pæne vsque ad Asiæ fines protensa, latitudine nusquam quinquaginta millia passuum excedens, longitudine implens cclxx millia. Plinius lib. iv cap. xii sect. 20. de situ & nominibus: *Creta altero latere ad austrum, altero ad septemtrionem versa, inter ortum occasumque porrigitur, centum urbium clara fama.* - - - *Crates primum Aeriam dictam: deinde postea Curetin; & Macarôn nonnulli temperie cæli adpellatam existimauere.* MACARÔN, putat insulam, quod Solinus cap. xi Græce scripsit: *Nonnulli etiam a temperie cæli Μακάρων νήσον adpellatam prodiderunt.*

LXII.

Promontoria Cretæ sic Strabo lib. x pag. 327 descripsit: τῶν ἀκρῶν τὸ μὲν ἐσπέρειον ἐστὶ τὸ περὶ Φαλάσαρα, ἄτος ἔχον διὰ κοσίαν σταδίῳ, καὶ εἰς δύο ἀκρωτήρια μεριζόμενον, ὧν τὸ μὲν νότιον καλεῖται Κρεῖα μέτωπον τὸ δ' ἀρκτικὸν Κίμαρος τὸ δ' ἐὼν Σαμώνιον ἐστὶ, ὑπερπίπτει τῇ Σανίᾳ ὃ πολὺ πρὸς ἑω. Sensus est, latus occidentale duobus promontoriis contineri, quorum septemtrionale Cimarum (aliis Cyamon;) australe Criu metopon, quasi frons arietis: orientale autem Samonium, quod paullo longius, quam Sunium in Attica, in ortum solis versus excurrat. De his & insulæ firu ac antiquitatibus præclare Mela lib. ii cap. vii *Super eas [Cyclades] iam in medio mari, ingens & centum quondam urbibus habitata Crete, ad orientem promontorium Samonium, ad occidentem Κρεῖα μέτωπον immittit: nisi maior esset, Cypri similis: multis famigerata fabulis, aduentu Europæ, Pasiphaes & Ariadnæ amoribus, Minotauri feritate fatoque, Dædali operibus & fuga, Tali statione atque morte: maxime tamen eo, quod ibi sepulti Iouis pæne clarum vestigium sepulcrum est, cui nomen eius insculptum esse accolæ ostendunt.* - - - *Inter colles, quod ibi nutritum Iouem accepimus, fama Idæi montis excellit.* De hoc monte Strabo: ἐν μέσῳ ἐστὶ κατὰ τὸ εὐευχρώτατον τῆς νήσου τὸ Ἰδαῖον, ὅρος ὑψηλότερον τῶν ἑκεί, περιφερὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξήκοντα· περιρικεῖται δ' ὑπὸ τῶν ἀρείων πόλεων. *In medio [insulæ] qua latissima est, mons est Idæus altissimus omnium qui in ea sunt, rotundus ambitu stadiorum sexaginta: circumiacent urbes nobilissimæ.* Ab occasu sitos *Leucos montes*, Λευκὰ ὄρη, quasi Albos, memorat, quos dicit alti-

* Olim etiam *Idæa* vocata ab vxore Ammonis *Crete* adpellari cepit, Diodor. III pag. 204.

altitudine vel Taygetum coæquare. Plinius quatuor recenset montes huius insulæ. *Montes*, inquit, *Cadistus*, *Idæus*, *Dictynnæus*, *Corycus*. Positio *Idæi* montis iam Strabone indicante innotuit, cui Ptolemæus consentit, qui Ἰδην, *Idam* vocat, quemadmodum alibi etiam Strabo, & Solinus: *Dictynnæus* & *Cadistus* sunt ex *Leucis*, quos supra memorauimus, positos ad occasum insulæ. Solinus cap. xi *Albet* [Creta] iugis montium *Dictynnæi* & *Cadisti*, qui ita excandescunt, ut eminus nauigantes magis putent nubila. *Dictynnæus* ergo non est *Dictæus* siue *Dictæ*, in quo recte Strabo Callimachum notauit, qui hymno in Dianam vers. 199 ὄρος Δικταίων, *Dictæum montem* a *Dictynna* nympa denominauit. *Dictæus* enim est *Dictæ*, ἡ Δικτῆ, mons æque Strabonis ac Ptolemæi sententia in ortiua parte insulæ: *Dictynnæus* autem in occidua. Dicæarchus in Creta:

ὄρος τε Δικτύνχιον ἐπὶ δυσμῶς φέρον,

Mons Dictynnæus in occasum tendens.

Hic Dianæ sacer, quæ *Dictynna*: at *Dictæ* Ioui, cuius antrum æque in fabulis monti *Dictæ* ac *Idæ* tribuitur. Virgilius Georg. iv vers. 151

- - - apes

Curetum sonitus crepitantiaque æra sequatæ

Dictæo cæli regem pauere sub antro.

Mons tandem *Corycus*, quem Plinius nominauit, est Ptolemæi Κάρυκος ἄκρα, *Corycum promontorium*, in extremo occidente huius insulæ. Atque hæc de montibus.

LXIII.

Oppidis ita abundauit Creta, ut centum rotundo numero dicatur habuisse. Scylax in Creta: λέγεται εἶναι ἑκατόμπολις, dicitur centum urbes habere. Pomponius Mela: ingens & centum quondam urbibus habitata Crete. Virgilius Aen. iii vers. 104

Creta Iouis magni medio iacet insula ponto,

Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nostra:

Centum urbes habitant magnas, vberima regna.

Et Horatius lib. iii oda xxvii

Quæ simul centum tetigit potentem

Oppidis Creten.

Plinius quum oppida eius insignia, ut loquitur, enumerasset, viginti circiter in ora, & totidem mediterranea, adiecit: & aliorum circiter lx oppidorum memoria exstat. Homerus autem, quamuis in Catalogo vers. 156 etiam Κρήτην ἑκατόμπολιν, *Cretam centum urbium*, nuncupasset, tamen Odyss. τ xc tantummodo vers. 174

- - - ἐν δ' ἄνδρωποι

Πολλοί, ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόλεις

sunt in ea [Creta] homines multi, infiniti & nonaginta urbes. Scholiastæ aiunt, interea decem ab Idomeneo vel Lenco euerfas fuisse. Sed vix putandum aliquid certi in hoc numero statutum fuisse, & Meursius de Creta cap. v testatur, se centum circiter ac viginti veteribus monumentis obseruasse.

Nos

Nos ducem Ptolemæum sequuti in πλευράς, latera oram maritimam distribuemus, inde postea transitori ad mediterranea.

LXIV.

Latus occidentale Ptolemæus coarctat promontorii *Coryco* & *Criu-metopo*: alii, non inuito Strabone, vsque ad Copo di Spada, quod *Cyamum* Ptolemæi, *Cimarum* Strabonis est, extendunt. Diuersitas inde est, quod etiam hodie non vno modo figura insulæ Cretæ proditur. Nobis *Cyamum* communis terminus sit occidentalis & septentrionalis laterum, quod *Cimarum*, κίμαρον, Strabonis esse, non dubitamus, quia loco conueniunt, ex parte etiam litteris ac vocabulo, licet definire non possimus, Strabonisne an Ptolemæi scriptura, silentibus ceteris, sit præferenda.

LXV.

Ab illo promontorio proximum Δικταμνον, *Didamnum* Ptolemæi est, quod corruptum ex *Didynna* Melæ videtur, cui lib. II cap. VII post alia Cretæ oppida sunt *Cydonia*, *Marathusa*, *Didynna*. Strabo etiam lib. X pag. 330 *Cydoniam* & *Didynnæum* fanum coniungit. τῆς μὲν τοι, inquit, Κυδωνίας ὄρος ἐστὶ, ἐν ᾧ ἱερὸν ἐστὶν ἡ Δικταῖον, ἀλλὰ Δικτύνναιον. Κυδωνία δ' ἐπὶ θαλάττῃ μὲν ἰδρυται, βλέπεται πρὸς τὴν Λακωνικὴν. Apud *Cydoniam* mons est *Tityrus*, in quo templum non *Didæum*, sed *Didynnæum*. *Cydonia* autem ad mare sita est, *Laconicam* spectans. In qua ora fuit mons ille, ex quo nympha *Britomartis*, Minois amores fugiens εἰς δίκτυα, in piscatorum retia præcipitasse se fingitur, vt *Callimachus* hymno in *Dianam*, & Strabo lib. X pag. 330 referunt.

LXVI.

Post *Didamnum* vel *Didynnæum* Ptolemæo est *Pfacum* promontorium, quo loco nunc tabulæ *Spachio* promontorium referunt: deinde oppidum *Cisamus*, κίσαμος πόλις, nauale *Apterae*. Strabo lib. X pag. 330 Ἀπτέραις ἐπὶ νηϊὸν ἐστὶ κίσαμος. Plinius in oppidis Cretæ, *Cysamum*, littera Græca scripsit. Sed in Notitia Episcopatum scribitur ὁ κισάμης, *Cisami episcopus*. Hodie *Chisamo*.

LXVII.

A *Cisamo* proximum est promontorium *Corycum*, & forte oppidum sub eo. Ptolemæus: Κώρυκος ἀκρὰ καὶ πόλις, *Corycus* promontorium & oppidum. Stephanus: ἐστὶ καὶ ἀκρωτήριον Κρήτης Κωρυκίη, est quoque promontorium Cretæ *Corycia*: oppidi nullam mentionem facit. Plinio *Corycus* inter montes est Cretæ, vt supra vidimus.

LXVIII.

Phalasarna oppidum excipit, Φαλάσαρνα, Plinio *Phalasarne*. Memorat Strabo dicto loco: & Polybius Excerpt. Legat. cap. XLV τὴν Φαλάσαρναν ἀφαιρεῖν, *Phalasarna excedere*. Plurale est secundum *Scylacem*, ἀπὸ Φαλασάρνων, a *Phalasarnis*. Et *Dicaearchus* in Creta.

- - - - - Φασὶ δ' ἐν Κρήτῃ πόλιν

εἶναι Φαλάσαρνα, κειμένην πρὸς ἥλιον

Δύνοντα, κλεισὸν λιμὲν ἔχουσαν, καὶ ἱερὸν

Οοο οοο 2

ἀετέ-

Λετέμιδος ἄγιον, καὶ καλεῖσθαι τὴν θεὸν
Δίκτυον.

Aiunt in Creta urbem esse Phalasarna, sitam ad solem occidentem, portum habentem, qui claudi possit; ac templum Dianæ, & deam illam Diēynnā vocari. Sed singulari numero vsi sunt Polybius & Plinius, ut modo vidimus: etiam Strabo de Polyrrhenis: ἀπέχουσι Φαλασάρνης σταδίας ἐξήκοντα, distant a Phalasarna stadiis LX.

LXIX.

Inde Ptolemæi ordo *χερσόνησον, Chersonesum* ponit, id est oppidum in peninsula. Stephanus: Τετάρτη Χερρόνησος κατὰ Κρήτην νῆσον, ἔχουσα πολισμάτιον ὁμώνυμον, *Quarta Chersonesus iuxta Cretam insulam est, habens oppidum eiusdem nominis.* Eustathius Lycti nauale dixit: Strabo fanum nymphæ Britomartis habere. Pausanias Eliac. 11 cap. xvi Philonidem, Olympici certaminis victorem, dicit γένος ἐκ Χερρόνησος τῶν Κρητῶν. *patria ex Chersoneso Crētensium fuisse.* Inter hanc & Criumetopon Ptolemæus *Inachorium*, obscurum locum posuit.

LXX.

Tum *Criu metopon, Κρεῖθ μέτωπον*, id est, arietis frons, celebre promontorium, claudit latus occidentale. Scylax: Ἀπὸ δὲ Φαλασάρων Κρεῖθ μέτωπον ἐστὶν ἀκρωτήριον, *Post Phalasarna est Criumetopon promontorium.* Strabonis & Melæ verba supra sunt prolata. Ptolemæi ordo est quem posuimus. Plinius dicto loco: *ad occidentem Criumetopon Cyrenas versus expellit.* nam limes est & terminus inter occidentale latus & australe. Dionysius Perieg. vers. 87

Καὶ Κρήσσης ἀκρῆς, ἥ τ' εἰς ἄλλα πάλυ νέευκε,
Πάρ θ' ἱερὴν Γόρτυνα καὶ ἡπειρώτιδα Φαισῶν,
Προπερνής, Κρεῖθ παρ' αὐγάζουσα κάερον·
Τάνεκά μιν καὶ Κρεῖθ ἐφημίζαντο μέτωπον.

Et Cretensis promontorii: quod in mare valde prominet, & iuxta sacram Gortynam ac mediterraneam Phæstum, præruptum, arietis adsimilans caput: ideoque ipsum vulgo Arietis dixerunt frontem. Licentiæ poetarum condonandum est, quod Phæstum & Gortynam, longius remotas vrbes, πὰρ, iuxta dicit sitas esse.

LXXI.

Meridiani lateris vrbs prima secundum Ptolemæum *Λισσός, Lissus* est, quæ *Lissa, Λίσσα*, ut Vossius emendat, in Periplo Scylacis.

LXXII.

Deinde *Tarbam* ponit, *Τάρβα*, quæ Meursio videtur *τάρρα, Tarrha* legenda esse, quam Stephanus habet, & oraculi versus apud Eusebium Præpar. Euang. lib. v cap. xxxi

Φαισῶ καὶ Τάρρας ναέται, Δίς τε πολὺ ῥῆα.

Phæsti & Tarrhæ habitatores, & Dii circumflui.

LXXIII.

Præteritis *Pacilasio*, obscuro oppido, & *Hermæa* promontorio, sequitur

quitur Φοινικὴς λιμὴν, *Phænicius portus*, ut Ptolemæus vocat, cui Stephanus oppidum adiungit: Φοινικὴς πόλις Κρήτης, *Phænicius*, inquit, oppidum *Cretæ*. Ptolemæus autem oppidum portui ab ortu adponit, quod Φοινίξ, *Phænix* vocetur: quo nomine diuinus scriptor Act. Apost. xxvii comm. 12 ipsum portum adpellat, εἰς Φοινικὰ παρὰ χειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης, βλέποντα κατὰ Λιβυὰ καὶ Χῶρον, in *Phænice hibernare, portu Cretæ, qui Africum & Caurum spectat*. Vtroque ergo nomine & oppidum & portus *Phænicius* & *Phænix* adpellabatur.

LXXIV.

Post fluuiorum sunt ostia, *Massaliæ & Elestræ*, quibus *Psychium* oppidum interpositum est, etiam a Stephano obseruatum: ultra quod *Matalia*, Ματαλία Ptolemæi est, de cuius vero nomine nihil certi inuenimus. In editis Strabonis libris est Μέταλλον, *Metalum*: in mss. Meursio testante Μάταλιν, vel Μάταλον, vel Μάσταλον: quo Plinii *Matium* laudatus Meursius, & qui sequuntur, referunt: quod idem mox Plinius contra *Diam* insulam ponit, quæ si Standia est, ut multi sentiunt, id quod postea discutiemus; utique *Matium* ad superius mare & septemtrionale latus, eiusque medietatem pertinebit. Sed quoquo modo *Metalum* illud Strabonis est scribendum, nauale Gortynæ fuisse, cxxx stadiis remotum ab illa, eodem auctore indicatum est.

LXXV.

Succedit *Leon* promontorium, Græce Λέων, a figura nominatum: & prope illud vrbs Λεβὴν Strabonis, Λέβηνα, *Lebena* Ptolemæi, alterum nauale Gortyniorum & emporium, clarum Aesculapii templo. Strabo lib. x pag. 329 de Gortyna: διέχει τῆς Λιβυκῆς θαλάττης καὶ Λεβήνος, τῇ ἐμπορείᾳ αὐτῆς ἐννεμήκοντα, distat ab *Africo mari* & *Lebene* nauali suo xc stadiis. Plinius *Lebena*. Et sic Pausanias Corinth. cap. xxvi ἐκ τῆς παρὰ Κυρηναίοις τὸ ἐν Λεβήνῃ τῇ Κρητῶν ἐστὶν Ἀσκληπείων, ad *Cyrenaici similitudinem factum est Aesculapii templum, quod Lebena, Cretensi urbe, exstat*. Hinc Λεβηναῖος, *Lebenaus*, possessuum & gentile nomen. Philostratus lib. ix Vitæ Apollonii cap. xi ἐπορεύθη εἰς τὸ ἱερόν τὸ Λεβηναῖον. ἐστὶ δὲ Ἀσκληπιῶ· καὶ ὥσπερ ἡ Ἀσία εἰς τὸ Πέργαμον ἔτω εἰς τὸ ἱερόν τὸτο ξυνεφέτω ἡ Κρήτη· ad sanum *Lebenaum* se contulit, quod est *Aesculapii*: utque *Pergamum Asia*, ita in templum hoc tota *Creta* confluebat.

LXXVI.

Duo flumina dein occurrunt, quæ in mare Libycum effunduntur; vnum est *Catarractum*, minus notum; alterum *Lethæum*, a Gortyna metropoli delapsum. Strabo lib. x pag. 329 διαρρεῖ αὐτὴν [Γορτύναν] ὅλην ὁ Ληθαῖος ποταμὸς, perfuit totam *Gortynam* amnis *Lethæus*. Vibius Sequester de Fluminibus: *Lethæus insulæ Cretæ, ita dictus, quod Hermione, Veneris filia, Cadmi viri ibi oblita dicitur*.

LXXVII.

Ab hoc proxima vrbs *Inatus*, Εἰνατος ut Stephanus & Hesychius; siue Ἰνατος, ut Ptolemæus scripsit: qui post eam ponit Ἱερὰν πέτραν, *Hieram petram*, seu Sacrum saxum, quem locum plerique putant *Hierapytnam* Strabonis,

bonis, Plinii, & Stephani esse. Videri quidem posset, mediterraneam *Hierapytnam* fuisse in Ida monte positam, quia Strabo lib. x pag. 325 dixit: τῆς Ἰδῆς λόφος πύτνα, ἀφ' ἧς Ἱεραπύτνα ἡ πόλις. *Pytna collis in monte Ida, a quo urbs Hierapytna dicitur.* Verum hæc adpellationem inde habere potuit, quamquam alio loco posita, quem idem Strabo mox pag. 327 ostendit ad *Libycum mare* fuisse. ἀπὸ Μινώης, inquit, τῆς Λυκτίων εἰς Ἱεραπύτναν καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος· ἐν κόλπῳ δ' ἐστὶν ἡ πόλις, *ab Minoa in Lycetiorum tractu ad Hierapytnam & Libycum mare: urbs ea in sinu est.* Dio Cassius sub initium libri xxxvi vocat τὰ Ἱεραπύτνα: in Notitia Episcopatum inter Cretenses episcopos est etiam ὁ Ἱεραπίδης, mutata & altera littera. Stephanus ait, hanc urbem prius *Cyrbam*, deinde *Pytnam*, item *Camirum*, denique *Hierapytnam* vocatam esse.

LXXVIII.

Tria Ptolemæi in hoc latere australi supersunt explicanda, *Erythræum* promontorium, Εὐθραίων ἄκρον, sub quo haud dubie posita urbs *Erythræa*, quam Florus lib. iii cap. vii inter insignes Cnossium & Cydoniam memoravit. Alterum est Ἀμπελος ἄκρον, *Ampelus promontorium.* Plinius dicto loco etiam oppidum eius nominis habet: *Ampelos*, inquit, *Hierapytna, Lebena*,

LXXIX.

Tandem Ἰτανος πόλις, *Itanus* oppidum est Ptolemæi, extremum huius lateris, prope *Samonium* promontorium: cuius etiam Stephanus meminit: & Herodotus lib. iv cap. cli πέμπει εἰς κρήτην ἀγγέλους, *mittunt in Cretam nuntios*, qui insulam pererrantes, ἀπίκοντο καὶ εἰς Ἰτανὸν πόλιν, *venērunt etiam in urbem Itanum.*

LXXX.

In hac extrema ora prope *Samonium* fuit etiam locus a portuum commoditate dictus καλοὶ λιμένες, *Boni portus*, Act. Apost. cap. xxvii comm. 8, vbi adiicitur, ὃ ἐγγὺς ἦν πόλιν Λαζαία, *cui propinquum erat oppidum Lasæa.* Ignota *Lasæa*: & Plinius quidem *Lasum* habet, sed in mediterraneis. Quum autem heic varient vetusti codices, Meursio suspectum id nomen est, nec vero suppetit, vnde genuinum restituatur.

LXXXI.

Latus orientale duobus promontoriis a Ptolemæo includitur, *Samonio* & *Zephyrio*. Illud Græce Σαμωνίον ἄκρον. Strabo ἑωὶ Σαμώνιον, *orientale Samonium* dixit, id est in ortum tendens lib. x pag. 327. Atque ita etiam Mela *Samonium*: Plinius *Sammonium* duplici littera adpellavit. Duplicatio non sine causa, sed euphoniæ gratia litteram conuersam arguit, quia ex *Salmonium* factum est *Sammonium*, quod vsus postmodum scripsit *Samonium*. Dionysius vers. 110

Μακρόν ἐπ' ἀντολίην, Σαλμωνίδος ἄκροι καρήνη,

Ἦν κρήτης ἐνέπρσιν ἑωτόν ἐμμεναι ἄκρον.

Longe in ortum, usque ad Salmonidem promontorium, quod dicunt Cretæ esse promontorium orientale. Ex quo adparet, Paulli apostoli itinere act. xxvii ipsum

ipsum Samonium significari promontorium quum dicitur, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην. *infra Cretam nauigauimus iuxta Salmonem.* Hodie corrupte Capo Salomon adpellatur.

LXXXII.

Portus inde est *Minoa*, Ptolemæi Μινῶα λιμὴν, ab vrbe *Minoa*, quam septemtrionali lateri inposuit, caute distinguendus.

LXXXIII.

Portum ciuitas *Camara* excipit, Καμάρα πόλις, quæ etiam *Lato*, Λατὼ, dicta fuit, vt Stephanus ex Xenione refert. Sub Christianis episcopalis facta. Notitia ecclesiæ seu episcopatum in Creta: ὁ Καμάρας, *Camara* episcopus.

LXXXIV.

Sequitur Ὀλῆς, *Olús*, quæ prauè Ὀλῆλις scripta a Ptolemæo est. Strabo, Scylax, Stephanus, Pausanias Ὀλῆς, *Olús*. Hic etiam obliquo casu in Bceot. cap. xl de Dædali operibus, duo lignea ἐν Κρήτῃ, in *Creta supersunt*, Βριτομάρετις ἐπ' Ὀλῆντι, καὶ Ἀθηναῖα παρὰ Κνωσσίοις, *Britomartis* [simulacrum] *ad Oluntem*; & *Mineræ apud Cnossios*. Deinde *Chersonesus* est, & *Zephyrium* promontorium, quo clauditur hoc latus orientale.

LXXXV.

Septemtrionalis lateris secundum Ptolemæi dispositionem oppidum primum est *Heracleum*, Ἡράκλειον, quod Strabo lib. x pag. 328 Gnosiorum nauale dixit. Ἐχει, inquit, ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἢ Κνωσσός. Deinde *Panormus* est Ptolemæi, cuius etiam Plinius meminit: & *Apollonia*, quam non omnes codices Ptolemæi habent: quod vero Stephanus ex multis vnam Apolloniam ἐν Κρήτῃ πρὸς τῷ Κνωσσῷ, in *Creta iuxta Cnossium* locat, non dubitamus recte Ptolemæum in hoc loco, vt vulgatum est, se habere. *Cytæum*, Κυτᾱῖον nunc Ptolemæus ponit, quod etiam Plinii est, sed alio ordine: *Panhormum*, *Cytæum*, *Apollonia*. Dein δὲ τὸν ἄκρον, *Dium* promontorium: ultra quod *Pantomatrium*, Παντομάτειον eiusdem Ptolemæi, & Plinii, & Stephani. Excipit Ριθυμνα, *Rhithymna* apud eundem, quo modo etiam Plinius scripsit: at Stephanus Ριθυμνία, *Rhithymnia*: nunc Retimo, contractiore vocabulo, quæ plurimorum est sententia.

LXXXVI.

Amphimales finus, Ἀμφιμαλῆς κόλπος Ptolemæi, putatur Golfo della Suda esse. Adiacens oppidum nomen dedit, quod Plinio est *Amphimalla*; Stephano *Amphimallium* & *Amphimalla*, Ἀμφιμάλλιον & Ἀμφιμάλλα: Di-cæarcho Ἀμφιμέλα, quod forte Ἀμφιμάλα est legendum.

LXXXVII.

Interiecto *Drepano* promontorio, Μινῶα, *Minoa* vrbs est Ptolemæi, etiam Stephano ethnicographo ex Perusino codice a C. V. Iac. Gronouio reddita. Plinius dixit *Minoum*. Opus Minois regis.

LXXXVIII.

Ind Πυκνῆ, *Pycni* fluuii ostia; & tandem *Cydonia*, Κυδωνία, * vna ex tribus

* A Samiis condita. Herodot. III c. 44 p. 92.

tribus clarissimis Cretæ urbibus Strabone iudice lib. x pag. 328 πόλεις εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλεῖν μὲν, μέγισται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσός, Γόρτυν, Κυδωνία, *urbes quidem plures sunt in Creta, tres autem maximæ clarissimæque, Cnossus, Gortyna, Cydonia.* Florus lib. iii cap. vii metropolim dixit; quum Metellum ait insulam vastasse populo intra castella & vrbes redacto, *Cnossus, & Erythræam, & ut Græci dicere solent, urbium matrem Cydoneam.* Cydoneam, secunda vocali quasi ex Κυδωνία, vt Ptolemæus videtur scripsisse, in cuius libris corrupte legitur Κυδωνίαι, quod nihil est in nominibus urbium. Strabo autem & Stephanus Κυδωνία sine diphthongo. Accedit his Scylax: Κυδωνία καὶ λιμὴν κλειστός πρὸς βορέαν, *Cydonia cum portu clauso, ad boream.* Et Diodorus Siculus lib. v cap. LXXIX Κυδωνία ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέραν κεκλιμένοις τόποις, *Cydonia in partibus insulæ ad occasum vergentibus; nihilominus in latere septemtrionali.* Plinius duabus syllabis Cydon, quasi altera forma Cydonia sit ex adiecto nomine, & vrbs subaudienda: Mela, quem is sequi solet, etiam Cydonia, vt Græci. Multorum consensu, quæ hodie Canea est, vrbs incluta & munita, fuit veterum Cydonia. Oppidani Cydoniata. Livius lib. xxxvii extremo: *Cydoniata bellum aduersus Gortynios Gnoffiosque gerebant.* Erant etiam Κυδωνες, *Cydones* ex antiquissimis populis Cretæ, qui occidentalem partem insulæ incolebant, vt Strabo ex Staphylo adfert lib. x pag. 327. Possessiva Cydonius & Cydonæus. Virgilius eclog. x vers. 59
- - libet Partho torquere Cydonia cornu

Spicula.

Et Silius Italicus lib. x vers. 261

Ecce Cydonea violatus arundine plantam.

LXXXIX.

Cydoniam excipit *Cyamum* promontorium quod communem terminum occidentalis & septemtrionalis laterum supra constituimus. Plura quidem sunt Plinio huius insulæ maritima, sed dubiæ positionis, quia Ptolemæus prætermisit, nec aliunde sedes certior haberi potest. Sunt autem *Etæa, Pergamum, Matium, Miletus, Hierapolis.*

XC.

Ἡτεία, *Etæa* Stephano etiam tamquam Cretæ oppidum commendata, & patria Mysonis vnus ex vii Sapientibus Græciæ. Diogenes Laertius Vita eius: Εὐθύφρων Κρήτα φησὶν εἶναι. Ἡτείαν γὰρ πόλιν εἶναι Κρήτης. *Euthyphron dicit Cretensem esse. Eteam enim oppidum esse Cretæ.*

XCI.

Plinii *Pergamum*, dictum etiam *Pergamea*. Velleius principio opusculi, *Agamemnon, tempestate in Cretam insulam reiectus, tres ibi vrbes statuit, duas a patriæ nomine, vnā a victoriæ memoria, Mycenæ, Tegeam, Pergamum.* Virgilius *Aenæa* tribuit lib. iii vers. 132

*Ergo avidus muros optatæ molior urbis,
Pergameamque voco.*

Plutarchus Lycurgo extremo: Timæum & Aristoxenum tradere, ἐν Κρήτῃ καταβιβάσαντα καὶ τὰ φον ἀριστόξευος αὐτῷ δεικνυσθαι φησὶν ὑπὸ Κρητῶν τῆς Περιγαμίας,

γαμίας, in Creta diem obiiſſe: & Aristoxenus refert, Cretenses qui Pergamiæ habitant, ſepulcrum eius oſtendere. Sita erat vt Seruius ad Virgilio dictum locum notauit, iuxta Cydoniam: dextrorſum, ſiniſtrorſum, in incerto relinquitur. Iuat Scylax Seruium, qui Dictynnæum Dianæ templum, quod prope Cydoniam poſuit Strabo, πρὸς βορέαν άνεμον τῆς χώρας Περγαμίας, ad ſeptemtrionem regionis Pergameæ conſtituit.

XCII.

Matium vulgo creditur eſſe Candia, vrbs princeps huius inſulæ. Ita Pinetum ſequuti Brietius, Baudrandus, Harduinus, alii. Nituntur Plinii verbis: contra Matium Dia. Perſuaſum enim habent, Diam inſulam eſſe Standiam, quæ vrbi Candia obiecta eſt: quia Ptolemæus in illo pelago nullam propiorem poſuerit. Addunt quod ſyllabæ poſteriores conueniant, & vocabulum Standia prauatum videatur ex εἰς τὴν Δίαν. Nihil huius in mentem doctiſſimo Meurfio venit, qui ad Mataliam, ſupra Libycum mare poſitam, referri poſſe exiſtimat. Sed nec ipſe firmiore argumento nititur, ſi quod eſt in quo nitatur, quod certe nullum attulit, niſi quosdam Strabonis codices pro Μετάλλον, quæ Ptolemæi Matalia cenſetur, habere Μάταιον. Ptolemæus ſub Dia inſula proxime Cytæum poſuit, fere in loco Candia.

XCIII.

Miletus, Μίλητος, cuius & Homerus Catalogo meminit verſ. 154, quo loco fuerit in ora inſulæ, non adparet. Hanc tradunt matrem eſſe celebrioris Mileti in Caria. Strabo lib. xiv poſt initium: φησὶ δ' Ἐφερος τὸ πρῶτον κτίσμα εἶναι Κρητικῶν, ὑπὲρ θαλάττης τετελεχισμένον, ὅπῃ νῦν ἡ παλαιὰ Μίλητος ἐστὶ Σαρπηδόνης ἐκ Μιλήτης τῆς Κρητικῆς ἀγαγόντος οἰκῆτορας, καὶ θεμὸν τὸν οἶκον τῇ πόλει τῆς ἐκεῖ πόλεως ἐπώνυμον. Ephorus narrat Miletum principio a Cretenſibus ad mare fuiſſe conditam, ubi nunc vetus eſt Miletus, Sarpedone e Cretenſi Mileto eo ducente colonos, nomen vrbi idem, quod illius erat, imponente. Et Apollonii Rhodii ſcholiaſtes ad lib. i verſ. 185 οἱ δὲ φασιν, ὑπὸ Σαρπηδόνης τῷ Διὶ Μίλητον κτισθῆναι ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ. Quidam dicunt, a Sarpedone, Iouis filio Miletum conditam eſſe, nominatamque ab ea quæ in Creta eſt.

XCIV.

Tandem Hierapolis Cretæ Plinio laudata, memoratur etiam a Stephano, qui in hoc nomine ait: δευτέρῃ Κρήτης, ſecunda vrbs eius nominis, in Creta eſt.

MEDITERRANEA CRETAÆ.

XCV.

Ptolemæo auctore mediterraneæ vrbes ſunt Polyrrenia, Apteria, Artacina, Lappa, Subrita, Eleuthera, Gortyna, Pannona, Gnoſſus, Lyctus. Adduntur plura ab Plinio, Phæſtum, Myrina, Lycastus, Rhamnûs, Dium, Aſum, Pylorus, Rytium, Elatos, Phara, Holopyxos, Laſos, Eleutherna, Therapne, Marathuſa, Cylifſos. Accedant ab utroque omiſſa Elyrus, Oaxus.

PPP PPP

XCVI.

XCVI.

Quæ ab occasu prima est Ptolemæi Ποσειδωνία, Scylacis Πολύρρηνα, *Polyrrhenium* Plinii, cuius ciues sunt πολυρρήνιοι, *Polyrrhenii* Polybio lib. IV cap. LIII & LXI; simplici littera apud Stephanum scribitur Πολύρην, *Polyren*; nec in nummis duplicatur. Stephanus enim, Πολύρην, πόλις κρήτης ἀπὸ τῆς πολλὰς ῥήνας, τῆς ἐξ ἑξῆς πρὸς βῆτα ἔχει, *Polyren oppidum Cretæ, ita dictum quod multas oues habeat.* Nummus Reginae Suecorum, ab illustri Spanhemio productus, ΠΟΛΥΡΗΝΙΩΝ: & clarissimi Wildii ΠΟΛΥΡΕΝΙΩΝ, *Polyreniorum*: cui similis est in thesauro serenissimi Electoris Brandenburgici, quem V. C. Laur. Begerus exhibet Tom. I pag. 398

XCVII.

Deinde est Ἀπτερά, *Aptera*, cuius nauale fuit *Cisamus*. Strabo lib. X pag. 330 Ἀπτεράς ἐπίνειόν ἐστι Κίσαμος. Ptolemæus auget syllaba Ἀπτερία scribens: sed tribus syllabis Ἀπτερά Strabo, Stephanus, Suidas: Plinius neutro genere *Apteron*, qui male in maritimis scripsit, quod nauale eius separatum probat *Cisamus*.

XCVIII.

Quæ sequitur *Artacina* Ptolemæi, prauatum videtur Meursio ex *Hyrtacina*, quia Scylax Ἰρτακίνα, itidem prauè Σ pro τ; Stephanus Ἰρτακος, *Hyrtacus*.

XCIX.

Lappa Ptolemæi etiam sic vocatur a Dione Cassio sub initium libri XXXVI de Metello: καὶ μετὰ τὸ Λαππὰν ἐκ προσβολῆς ἔλπει, *postea etiam Lappam vi cepit.* Sed prius π ex μ est per euphoniā. * Stephanus enim, λάμπη, πόλις κρήτης, Ἀγαμέμνονος κτίσμα, *Lampa*, urbs *Cretæ*, *Agamemnonis opus.* Et Notitia Episcopatum pluraliter ὁ λαμπῶν, *Lamparum episcopus.* Oppidani apud Polybium sunt λαμπῆες, *Lampæi*; & inscriptio vetus, quam Mabillon Musæo Italico pag. 33 ex lapide Romano descriptam dat, ΛΑΜΠΑΙΩΝ ἢ ΠΟΛΙΣ, *Lampæorum ciuitas.* Deinde Σβρίτα, *Subrita* Ptolemæi: Tabula Peutingeriana *Subriti*: Notitia Episcopatum, ὁ Σβρίτης, *Subriti episcopus.*

C.

Eleutheræ Ptolemæi ἐλευθέραι: singulari apud Dionem Cassium inuenta lib. XXXVI ἐλευθέραν τὴν πόλιν ἐκ προσδοσίας ἔλων, *Eleutheram urbem prodictione capiens.* Hanc antea *Aoron* dictam tradit Stephanus in Ἀωρος; quamquam hic ἐλευθέρα scripserit. Discernit Meursius *Eleutheram* ab *Eleutherna*: Holstenius ad Stephanum pro eadem vrbe habet; cui fidem possit facere, quod qui *Eleutheram* nominat siue *Eleutheras*, Ptolemæus, & Notitiarum auctores, *Eleuthernam* non agnoscant: & qui hanc habeant, careant nomine *Eleutherarum* siue *Eleutheræ*. Stephanus: ἐλευθέρα πόλις κρήτης. Scylax: ἐλευθεῖναι πρὸς βορέαν, *Eleuthernæ ad septemtrionem.* Plinius quoque pluratiuo *Eleuthernæ*, in mediterraneis. Oppidani ἐλευθερναῖοι, *Eleuthernæi*, a quod Polybium lib. IV cap. LIII. Et nummus Reginae Gothorum

* Sed tu vide Spanhemii orb. Roman. Exercitat. II c. 12 pag. 352, 353.

rum ab Spanhemio τῷ πάνυ productus, ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΩΝ. Addo ex Peutingeriana Tabula, vt simul ordo ac situs non solum huius, sed aliarum etiam urbium constet: *Cisamos* ix *Lappa* xxxii *Eleuterna* viii *Subriti* xxxii *Gortina*.
CI.

Ipsa *Gortyna*, γόρτυνα, siue vt alii scribunt, γόρτυν, *Gortyn*, vrbs incluta fuit, aliquando prima, quæ cum Gnosso de dignitate certauit. Homeri ætate muris cincta fuit, qui Catalogo vers. 153 dixit.

- - - γόρτυνά τε τερχιόεσσαν,

Gortynem etiam muris cinctam.

postea πάντα τὸν χρόνον μένσασα ἀτείχιτος, semper immunita fuit, quod Strabo refert lib. x pag. 329. nec vero propter id minus clara, vtpote quæ Le-bene nauali, Metallo emporio vsa fuit, ipsa flumine Lethæo adfusa, a mari Libyco distans stadiis xc, eodem Strabone obseruante. Eustathius ad Dionysii versum 88 tradit, conditam a Tauro, rege Cretensium, qui Europam rapuerit. Inde fabula, in qua Lethæi quoque fluminis est mentio. Solinus cap. xi *Gortynam amnis Lethæus præterfluit, quo Europam tauri dorso Gortynii ferunt veditatam.* Nomen duplicis formæ est, *Gortyn* & *Gortyna*. Eustathius loco prædicto: Ὅτι ἡ γόρτυν καὶ γόρτυνα λέγεται τρι-συλλάβως, καὶ τὸ μὲν κλίνεται γόρτυνος, τὸ δὲ γόρτυνης. Dicitur *Gortyn*, & *Gortyna* tribus syllabis: illud flectitur *Gortynis*; * hoc *Gortynæ*. Homerus, Dionysius, Strabo duabus syllabis: tribus Scylax & Ptolemæus dixerunt. Et Lucanus lib. iiii vers. 186

- - nec Eois peior *Gortyna* sagittis.

CII.

Pannona Ptolemæi ignota est: *Cnosus*, seu *Cnosus*, Κνωσός siue Κνωσός omne punctum fert. Aliquando *Cæratus* dicta fuit a flumine præterlabente eiusdem nominis. Callimachus hymno in Dianam vers. 44

Χαῖε δὲ Καίρατος ποταμὸς μέγα, - - -

Lætabatur Cæratus fluuius vehementer.

Scholiaſtes ibi: Καίρατος ποταμὸς Κρήτης, καὶ πόλις ἡ Καίρατος ἔτι λεγομένη, *Cæratus fluuius Cretæ*, & vrbs eodem nomine dicta. Strabo lib. x pag. 328 ἐκαλεῖτο ἡ Κνωσός Καίρατος πρότερον, ὁμώνυμος τῷ παρὰρρέοντι ποταμῷ. *Cnosus* prius vocata *Cæratus*, eodem nomine quo fluuius præterlabens. Heic sepulcrum Iouis fuisse traditur. Lactantius lib. i cap. xi *Sepulcrum eius [Iouis] est in Creta, in oppido Cnosso.* Hinc & *Labyrinthus* fuit. Pausanias Attic. cap. xxvii τὸν ἐν Κνωσσῷ Λαβύρινθον οἰκῆσαι, *Labyrinthum inhabitare qui in Cnosso est.* Augustana Tabula Cnoson xxiiii millibus a Gortyna in ortum versus protulit. Potentiam ciuitatis & bella Polybius lib. iv cap. liv descripsit. Nauali vsa *Heracleo*. Strabo pag. 328 ἔχει ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἡ Κνωσός, *Cnosus nauale habet Heracleum.* Minois regia fuit, antiquissimi regis. Eustathius ad Dionysii vers. 501 Κνωσός, βασίλειον Μίνως. Gentile & possessionum Κνώσιος, *Cnosius*. Vide Polybium dicto loco:

Ppp ppp 2

&

* Nonnus Dionys. XIII v. 233 p. 364.

Οἷς ἅμα πολλοὶ

Τυφίφω γόρτυνος ἐπαρῆστοντο πόλιν.

& Virgilii *Cnosia regna* Aen. III vers. 115, & *Cnosia stella coronæ* Georg. I vers. 222. Sic scribo quia Græci κνωσός per κ; quod præstat quam G, quod in multis libris Latinorum est. At *Cnosus* etiam Tabula Peutingeri Augustana. Per c & simplex s. Wildii Tab. VI ΚΝΩΣΩΝ. nam *Cnosus* & *Cnosius* derivatum nomen. Lucanus lib. III vers. 185

Creta vetus populis, Cnosasque agitare pharetras Docta.
Et Harduini, ΚΝΩΣΙΕΩΝ, etiam Σ simplex.

CIII.

Lyctus, Λύκτος, Ptolemæi ultima mediterraneorum. Sic & Strabo scripsit, & Scylax atque Stephanus: αὐττος, *Lyttus*, Homerus Strabone teste (nostri libri Λύκτον habent) & Polybius, & nummus Tristani præ se ferens ΑΥΤΤΙΩΝΗ ΠΟΛΙΣ, *Lyttiorum ciuitas*. Polybii hæc sunt lib. IV cap. LIII ΑΥΤΤΟΣ ἡ Λακεδαιμονίων μὲν ἀποικὸς ἔσται καὶ συγγενὴς, ἀρχαιοτάτη δὲ τῶν κατὰ Κρήτην πόλεων, αἰδράς δ' ὁμιλοῦμένης ἀρίστες αἰεὶ τρέφουσα Κρηταίους. *Lyttus* *Lacedæmoniorum colonia erat, & cognatione illi iuncta, omnium Cretæ urbium antiquissima, ciuium educatrix, qui sine controuersia ceteris Cretensibus semper præstabant.* Lytto vero a Cnosiiis deleta, in Lampæorum ciuitatem concesserunt Lyttii.

CIV.

Ex additis Plinii præcipua est *Phæstum* siue *Phæstum*: * illa plurium forma; hæc Plinii Stephanus: Φαιστός, πόλις Κρήτης, ὀξυτόνως *Phæstus* urbs Cretæ, accentu in ultima. Scylax: πρὸς Νότον Φαιστός, in meridiem *Phæstus* vergit. Diodorus Siculus lib. V cap. LXXIX Φαιστόν δ' ἐπὶ θαλάσσης, ἐς ἀμμένην ἐπὶ μεσημβρίαν, *Phæstum* autem [Minos condidit] super mare, conuersam in austrum. nec vero mare attigit, sed xx stadiis ab illo distabat, LX a Gortyna, XI a Metallo nauali, auctore Strabone. Quod etiam Dionysius confirmat vers. 88

Πάρθ' ἱερὴν Γόρτυνα, καὶ ὑπερώτιδα Φαιστόν,

Iuxta sacram Gortynem, & mediterraneam Phæstum.

CV.

Deinde *Lycastrus* est. ** Stephanus Λύκαστος, πόλις Κρήτης. *Lycastrus*, urbs Cretæ. nec vero auctorem laudat nisi Homerum, qui Catal. vers. 154

Λύκτον, Μίλητόν τε, καὶ ἀργινόεντα Λύκαστον.

Lyctum, & Miletum, & albicantem Lycastrum.

ἀργινόεντα, id est λευκόγειον, alba terra præditam. Homerum Mela respexit, Melam Plinius. Olim enim euerfæ erant tam Miletus quam Lycastrus, illius agrum Lyttiis, huius Cnosiiis occupantibus, quod Strabo lib. X pag. 330 adnotauit. Vnde de situ quodammodo iudicari potest.

CVI.

* Circa hanc urbem religiosissimum fuit templum *Lebentum*, ab omni Creta & Aftris quoque frequentatum. Vid. Philostratus vit. Apollon. IV cap. 34 pag. 174, 175. Gentile est *Phæstus*, Φαιστός, qui a pueris adfuescebant iocis. Athenæus VI pag. 261 E.

** Nonnus Dionys. XIII v. 235 pag. 364

Καὶ νασαὶ Ρύτροιο καὶ εὐκάροιο λυκάστου.

Καὶ χόδνα Ναδαίοιο Διδος καὶ ἐδέθλια Θήβης.

Καὶ δάπεδον κισάμοιο καὶ ἄστρα καλλὰ Κυτταίου.

Τόπος ἀπὸ Κρήτης πρόμος ἤλυθεν.

CVI.

Myrina suspecta Meursio: qui *Mycenæ* suspicatur scriptum fuisse. De *Dio* supra ex oraculo. *Asum*, Stephani ἄσος, πολυχύιον, *Afus* oppidulum. nihil notum præterea. *Rhytium*, ρυτίον, ex Homero est, dicto loco, vers. 155

Φαῖσόν τε, Ρυτίον τε, πόλεις ἑνωμέναιά σ' αὖτε,

Phæstum & *Rhytium*, urbes bene habitatas.

De *Lasio* & *Eleuthernis* supra dictum: *Pharæ* soli Stephano, *Holopyxos* vix alii quam *Melæ* comprobata. *Therapnas* idem *Mela* inter vrbes notissimas censuit vna cum *Marathusa*, & *Holopyxo*, iam dicta. *Cylissos* ex Solino restituta in Plinianum contextum, varie antehac lecta.

CVII.

Elyrum addimus, quæ Harduino videtur Plinii *Pyloros* esse, monstrose vitiata. Stephanus Ἐλυρος, πόλις κρήτης, *Elyrus*, *Cretæ* oppidum. *Pausanias* in *Phoc.* cap. xvi ἔστι ἐν τοῖς κρητικαῖς ὄρεσι καὶ κατ' ἐμὲ ἔτι Ἐλυρος πόλις, *Est in montanis Cretæ, etiam adhuc mea ætate oppidum Elyrus* Exstat in thesauro Brandenburgico inscriptus nummus ΕΛΤΡΙ, id est Ἐλυρίων. quem huius ciuitatis esse, quum ignota sit *Elyrus* alia, non dubitatur. Harduinus plene scriptum adfert ΕΛΤΡΙΩΝ. Nauale *Elyriorum* dictum *Syia*. Stephanus: Σύια πόλις μικρὰ κρήτης, ἐπίνειον ἔσται τῆς Ἐλύρης, *Syia oppidulum Cretæ, nauale Elyri.*

CVIII.

Oaxus, Ὀαξος, Herodoti lib. iv cap. cliv, & Stephani, ad fluuium cognominem, de quo Virgilius eclog. i

- - - rapidum *Cretæ* veniemus *Oaxem*.

Scio *Cretam* nonnullos non insulam, sed nescio quam terram albicantem interpretari: quod vero Herodotus tradit τῆς κρήτης Ὀαξὸν πόλιν, *Cretæ insulæ urbem Oaxum*, Etearchi regiam; idemque Stephanus repetit, Ὀαξος πόλις κρήτης, Ἐλευθέρας δὲ πόρεω, *Oaxus urbs Cretæ, non longe ab Eleuthera*: eiusque conditorem *Oaxem*, Apollinis filium, ex Philisthene Seruius ad eclogam nominat: & Apollonius Rhodius lib. i vers. 1131 in *Creta γαίης οἰαξίδος* mentionem facit, quam Varro ibidem apud Seruium tellurem *Oaxida* vertit; quis dubitabit etiam flumen eius regionis eodem nomine fuisse, præsertim Virgilio adfirmante, comprobante Vibio Sequestro? Hic enim de Fluminibus: *Oaxes Cretæ, a quo & ciuitas Oaxia. Varro hoc docet.*

CIX.

Ραῦκος, *Raucus*, Stephani, πόλις ἐν μεσογείῳ τῆς κρήτης, oppidum *Cretæ mediterraneum*. Prope Cnoßum fuisse & Lyttum, ex Polybii Legation. cap. xlv constat, vbi Cnoßiis ademta pars agri alia Ραυκίσις, *Rauciis*, alia Λυκτίσις, *Lyctiis* siue *Lyttiis* attributa dicitur.

CX.

Præsus, Πραῖσος, quoque urbs *Cretæ*. Sic Stephanus diphthongo scribit, & Herodotus lib. vii cap. clxxi, ac Athenæus lib. ix cap. iv oppidanos Πραισίσις, *Præsius* vocant. Strabo autem scripsit Πράσος & Πράσιοι, quem ideo corrigendum Meursius censet. Situm lib. x pag. 329 describit

bit, quod Prasii ὁμοιοί, finitimi sint Lebeniis; LX stadiis a mari, CLXXX a Gortyna: & mox, inter Samonium & Chersonesum dicit positam, prope *Dictam* montem, a quo & templum *Dictæ* Iouis habeant.

CXI.

Tegea, Τεγέα ἐν Κρήτῃ, Agamemnonis opus, solis auctoribus Paterculo cap. 1 & Stephano innotescit: itidem *Mycenæ*, solo fere Velleio. Vide supra in *Pergamum*.

CXII.

Prope Cnossium erant Θεναι, *Thenæ*, vt ex Stephano in Ομφάλιον adparet, quem locum dicit πλησίον Θενῶν καὶ Κνωσσῶ, prope *Thenas* & *Cnossium* esse: clarius ex Callimachi hymno in Iouem vers. 43

- - - Θεναι δ' ἴσαν ἐγγύθι Κνωσσῶ,

Thenæ vero erant prope *Cnossium*.

Vbi scholiastes: Θεναι πόλις καὶ ἄλσος, *Thenæ* oppidum & *lucus*. Nummus ab Holstenio ad Stephanum productus: ΘΕΝΕΩΝ. Vnde corrigendus Stephanus alio proprioque loco, quo editum est, Θεναι πόλις Κρήτης, littera perperam duplicata.

CXIII.

Arcades quoque & *Arcadia* nomen oppidi in Creta. Stephanus: Ἀρκάδες πόλις Κρήτης, *Arcades* oppidum *Cretæ*. Peutingeri tabula, *Arcade*, vbi iter in ortum solis tendens ita se habet:

Cnoso XVI Chersoneso XVI Licium XVI *Arcade*.

inde *Blennam* fertur, hinc *Hiera*; quæ videtur Hierapytna esse. Dicitur etiam *Arcadia*. Seneca lib. III Quæst. nat. cap. XI Idem [Theophrastus] ait, circa *Arcadium*, quæ vrbs in Creta insula fuit, fontes & lacus substituisse, quia deserit coli terra, diruta vrbe; postea vero quam cultores receperit, aquas quoque recepisse. Et Plinius de eadem re lib. XXXI cap. IV Proditur certe in Creta expugnato oppido, quod vocabatur *Arcadia*, cessasse fontes amnesque, qui in eo situ multi erant: rursus condito post sex annos emeruisse, uti quæque cæpissent partes cæli. Notitia Ecclesiæ in Creta: ὁ Ἀρκάδας, *Arcadiæ* episcopus. Oppidani quoque *Arcades* dicti. Polybius lib. IV cap. LIII *Polyrhennii*, *Cereatæ*, *Lampæi*, πρὸς δὲ τέτοις ὄρεσι μετ' Ἀρκάδων, item *Orii* cum *Arcadibus*, a *Cnossiorum* amicitia ad *Lyttiorum* societatem ὁμοθυμαδὸν, communi consilio deficiunt. Ex his populis ignoti sunt *Orii* & *Cereatæ*: sic Meursius scribi vult; editum Κερέται, *Ceretæ*. Corrigit etiam Suidam in Ριανός, vbi Κεραίτης scribitur. Sed æque hoc incertum, Βήνη, *Bena* oppidum *Cretæ*, quod ibidem Suidas nominat, obscurum.

CXIV.

Hæc de mediterraneis: litorale vnum addimus, cuius certam nescimus positionem. *Amnisus* est, Græce Ἀμνισός. * Stephanus chorographus: Ἀμνισός, πόλις Κρήτης, *Amnisus* oppidum *Cretæ*. Fuit ad *Amnisi* amnis

* Nonnus Dionys. VIII v. 114 pag. 230 paullo aliter scribit:

Ἄλλ' ὅτε Δικταίῳ κορυβαντίδος ὑψόθι πάτερης
Γάτονος Ἀμνησσοῦ λεχάϊον ἔδρακεν ὕδαρ.

amnis ostium, quod inde elucet, quia Strabo lib. x pag. 328 ait, Minoem regem vsus esse ἐπινέειν τῷ Ἀμνισῷ, *nauali Amniso*, oppido an fluuiio? fluuium articuli videtur genus notare: oppidum, quæ sequuntur, ὅπῃ τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερὸν, *ubi Lucinæ fanum est*. Sed nauale oppidum & ostium requirit. Homerus Odyss. τ vers. 188

Στῆσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε σπέος Εἰλειθυίας

Ἐν λιμέσι χαλεποῖσι.

Statuit in *Amniso*, *ubi spelunca Lucinæ, in portibus difficilibus*. Scholiastes ibi: Ἀμνισὸς πόλις καὶ ποταμὸς Κρήτης, *Amnisus oppidum & fluuius Cretæ*. Pausanias Atticis cap. xviii Κρήτες τῆς χώρας τῆς Κνωσίας ἐν Ἀμνισῷ γενέσθαι νομίζουσιν Εἰλειθυίαν, *Cretenses Cnosiae regionis credunt Lucinam Amnisi natam esse*. Non longius ergo a Cnoso fuit, Minois regia, qui illo nauali vsus est. De flumine Apollonius lib. iii vers. 875

Οἷη δὲ λιχαροῖσιν ἐφ' ὕδασιν παρθενοῖο

Ἡὲ καὶ Ἀμνισοῖο λεεσσαμένη ποταμοῖο,

Qualis limpidis aquis Parthenii

Aut etiam Amnisi lota fluuii Diana.

INSULAE MINORES

CIRCA CRETAM.

CXV.

Circumiacent Cretam paruae insulae, quas magno numero Plinius recenset: aliquae tamen verius scopuli quam insulae. Sic autem ille: *Reliquae [insulae] circa eam [Cretam] ante Peloponnesum duae Coricae, totidem Mylae: & latere septemtrionali, dextra Cretam habenti, contra Cydoniam Leuce, & duae Budroae: contra Matium Dia. Contra Itanum promontorium Onisia, Leuce: contra Hierapytnam, Chrysa, Gaudos. Eodem tractu Ophiusa, Butoa, Aradus: circumuectisque Criumetopon tres Musagoras adpellatae. Ante Sammonium promontorium Phoea, Platia, Sirnides, Naulochos, Armenodon, Zephyre.*

CXVI.

Primae ex hisce, *Coricae, Mylae*, ignotae ceteris geographis, quod argumento est, scopulos verius esse quam insulas. Quae ante Cydoniam est *Leuce*, nunc est Scoglio di S. Theodoro, siue Fortressa di S. Theodoro: arcem enim munitissimam habere dicitur. *Budroae* (sic in MSS. non *Budorae*) Harduino videntur Turluru nunc vocitari. Contra *Matium Dia*, omnium consensu nunc est *Standia*, * *Candia* vrbi opposita, vt supra in *Matio* declaratum est. Et Ptolemæo Δία, *Dia* eo situ est, vbi nunc *Standia*; & vocabuli posterior pars *dia*, ipsum nomen antiquum refert.

CXVII.

Contra Itanum promontorium, hodie Capo Xacoro; eique subiectum oppidum, *Onisia*, quae videtur Cufonisi esse: altera *Leuce* adiecta, quod

* Scilicet nauigantes interrogati, quo tendant, respondent: εἰς τὴν Δία. Hinc extitit *Standia*.

Vt ex formula εἰς τὸν Εὐγεῖον Negroponte, ex εἰς ἅγιον Σεο, & similia nomina facta sunt, Vide Spouii Itinerarium.

quod iam nomen ferat, incognitum. Contra Hierapytnam, *Chrysa*, *Gaudos*. Vtramque etiam Mela lib. II cap. VII nominavit. Maior hodie Gaiderognissa vocatur: minorem, cui *Gaudos* nomen est, Harduinus putat Claudum Ptolemæi esse: sed hoc pugnat cum posito Ptolemæi; etiam cum itinere Pauli apostoli Act. XXVII *Ophiussa*, *Butoa* in hoc tractu minus sunt cognitæ. *Aradus* in MSS. *Aranus*, ex Stephani ethnographia est, cui *Ἀραδος τρίτη, Κρήτης*, *tertia Aradus ad Cretam est*.

CXVIII.

Contra Criumetopon tres *Musagores*, ut Harduinus edidit: Mela autem, tam Vossii quam Gronovii editione, quas *Musagoras* numero tres uno tamen vocabulo adpellant. Quenam sint illæ tres, non facile discerni potest, quia dixit circumuectis *Criumetopon* obuias esse, nec vero declarat longius, breuius ab illo absint; ad dextramne an sinistram positæ; in austrum, an septemtrionem, an alio vergant.

CXIX.

Ante Sammonium quas plures narrat Plinius, ex iis *Zephyre* sic etiam Melæ nominata: *Naulochos* autem Plinii suspecta ideo potest esse, quia Mela, a quo sine dubio accepit, habet *Naumachos*, etiam in MSS. Præfert tamen Isaacus Vossius lectionem Plinianam. *Phoce* nominata etiam in Antonini maritimo Itinerario sub finem. *Platiæ* quæ sint, incertum est. Inferius paullo quum Cyclades exposuit, *Plateam* vnam memorat: Stephanus *πλάτειαν*, *Plateam*, Herodotus IV cap. CLI *πλάταιαν*, *Platæam*, sed vterque Libyæ insulam vocat, a Creta longius remotam.

CXX.

Tabula Peutingeriana, ad orientalem partem Cretæ duas insulas habet, quarum alteri adscriptum *Dionisa*, alteri *Dionis*, sine dubio scripturæ forma breuiata. Hæ sunt illæ insulæ *Dionysiades* dictæ, de quibus Diodorus Siculus lib. V cap. LXXV memorat, Cretenses inde probare velle, apud se Bacchum natum esse, *ὅτι περὶ τὴν Κρήτην δύο νῆες κτίσας ἐπὶ τῶν καλεσμένων διδύμων κόλπων, Διονυσιάδας ἀφ' ἐκυτῆ προσηγόρευσε*, quod prope Cretam duas insulas in gemellis, quos vocant, sinibus excoluerit, easque de nomine suo *Dionysiades* adpellarit.

CXXI.

Ptolemæus *Letoam* addit *λητώων*, a meridie adpositam Cretæ: & *κλαύδον*, ἐν ᾗ πόλις, *Claudum*, in qua oppidum, ad extremitatem qualatera, austrinum & occidentale coniunguntur. Hæc *κλαύδη*, *Claude* est sacro scriptori, Act. XXVII, 16, ad quam, Phœnicem portum tempestatibus præteruecti, eatenus sunt perlati, qui apostolum vehebant, ut vix scapham potuerint abripere. Sub Christianis episcopum habuit, qui notitia ecclesiæ *ὁ νῆσος κλαύδης*, *insulæ Claudi* episcopus vocatur.

CXXII.

Hæ, quas enarrauimus, propiores sunt; longius paullo a Creta remotæ, neque minus vero in Cretico mari positæ, sunt primum *ΑΣΤΥΡΑΙΑ*, supra orientalem Cretæ partem. Plinius lib. IV cap. XII *Astyralæa*

læa liberæ ciuitatis. Strabo extremo x ἐν τῷ Καρπαθίῳ εἰσι πολλαὶ τῶν Σποράδων μεταξύ τῆς Κῷ μάλις, καὶ Ρόδου, καὶ Κρήτης* ὧν εἰσὶν Ἀσυπαλααὶ τε καὶ Τήλος καὶ Χαλκίαι καὶ ἄς Ὅμηρος ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ. *In Carpathio mari multæ sunt Sporadum insularum inter Con, Rhodum & Cretam: quarum sunt Astypalæa, & Telus, & Chalcia, & quas Homerus in catalogo nominat.* Mela lib. II cap. VII de Creta: *Iuxta est Astypalæa, Naumachos, Zephyre, Chryse.*

CXXIII.

Quas Strabo coniunxit cum Astypalæa *Telon & Chalciam*, etiam a Plinio memoratas; non errat qui ad Asiam referre malit, quia ab ortu adiacent Astypalææ. Inter hanc & Con est *Nisyros*, præcipua ex Homericis, ad quas Strabo modo prouocabat. Verba sunt Catalogo, vers. 183

Οἱ δ' ἄρα Νίσυρον τ' εἶχον, Κράπαθόν τε, Κασόν τε

Qui vero Nisyrum colebant, Crapathumque & Casum.

Carpathus autem (hæc enim est illa metathesi poetica *Crapathus*) & Casos ad Asiæ oram pertinent. Strabo extremo x: Νίσυρος πρὸς ἄρκτον μὲν ἐστὶ Τήλη, *Nisyros ad septemtrionem Teli sita est.* Et post paullo: Φασὶ δὲ τὴν Νίσυρον ἀπό-θρανισμα εἶναι τῆς Κῷ, *Aiunt Nisyrum fragmentum esse ab insula Co auulsam.* *

CXXIV.

Proxima est CALYMNA siue vt Mela habet, *Calymnia*: Stephanus utramque formam proposuit: Strabo autem extremo x καλύμνα, *Calymna*, tribus syllabis. Dicitur eadem etiam *Calydna*. Quod vero *Calydnas* Homerus & Lycophron pluratiuo numero seu tamquam plures nominant, putant nonnulli, quod Strabo tradit, Homerum ipsas Sporadas νήσους Καλύδνας, *insulas Calydnas* vers. 184 adpellasse: addit vero Eustathius ad Dionys. vers. 530 ὧν μία ἰδίως Καλύδνα καλεῖται, *earum una proprie Calydna vocatur.* Idem dicit μέλι καλύδνιον, *mel Calydnium* esse ipsum καλύμνιον, *Calymnium*, a Stephano laudatum, quod argumento est *Calydnam & Calymnam* eandem esse insulam. At Plinius distinguit. Is vero plures distinguit non distinguendas, ideoque iuste a Vossio notatus ad Melam pag. 213 in hoc ipso huius insulæ argumento. Ouidius Metam. VIII v. 222 in Icarifabula:

Dextra Lebinthos erant secundaque melle Calymne.

CXXV.

LEBINTHVS ergo propinqua Calymnæ: Straboni Λέβινθος, quam cum Leria coniungit: Plinius *Lebinthus*, *Leros*, *Cinara*. Pomponius Mela: *Nisyros, Lebinthos, Calymnia.*

CXXVI.

ANAPHE ** in occasum inde recedit, prope Theram, Cyrenarum matrem. Callimachi fragmentum apud Strabonem lib. x pag. 333

Αἰγλή-

* Scilicet quum Polybotes Neptunum persequentem fugeret, venit in Co. Tum Neptunus insulæ partem in eum coniecit *Nisyrum* dictam. Apollodor. I c. 6 §. 2.

** Apollodor. bibliothec. I c. 9 §. 26 Οἱ δὲ πλεῖστον ἐθάσαντο νῆσον· τῷ δὲ παρὰ προσδοκίαν ἀναφανῆναι προσορμισθέντες Ἀνάφην ἐκάλεσαν. Argonautæ vero propinquam conspicati sunt insulam, & deuecti in portum propterea, quod præter opinionem adparere caperas, Anaphen adpellarunt.

Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα Θήρα.

Aegleten & Anaphen, Spartanæ vicinam Theræ.

Adde plura post paullo in *Thera*.

CXXVII.

Plinius: Sequuntur *Lea, Ascania, Anaphe, Hippuris*. De prioribus nihil notum: de *Anaphe* iam dictum: *Hippurim* a Mela habet, qui lib. II cap. VII *Gyaros, Hippuris, Donyssa*. Apollonius lib. V vers. 1712

- - ὀλίγης Ἰππυρίδος ἀντίᾳ νῆσος

ex aduerso parue insulae Hippuridis.

Vbi scholiastes: νῆσος ἡ Ἰππυρίς πλησίον Θήρας, *insula Hippuris vicina Theræ.*

CXXVIII.

THERA autem, Θήρα, * vt Strabo tradit: ἡ τῶν Κυρηναίων μητρόπολις ἁπλοῖκος Λακεδαιμονίων καὶ πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ᾗ τὸ τῆς Αἰγλήτης Ἀπέλλωνος ἱερόν *Thera Cyrenæorum metropolis, Lacedæmoniorum colonia: & vicina huic Anaphe, in qua Aegletæ Apollinis est templum.* Et mox idem: πλησίον αὐτῆς [Θήρας] ἡ τε Ἀνάφη καὶ Θηρασία, prope *Theram sunt Anaphe & Therasia.* Hæ sunt illæ insulae, de quibus memoriae proditum, aliquando non fuisse: post demum, & quasdam in conspectu hominum, emerfisse. Plinius lib. II cap. LXXXVII *Claræ iam pridem insulae Delos & Rhodos, memoriae produntur enatæ.* Postea minores, ultra Melon *Anaphe: - - inter Cycladas Olympiadis CXXXV anno quarto Thera & Therasia.* Inter easdem post annos CXXX *Hiera, eademque Automate.* ** Et ab duobus stadiis post annos CX in nostro ævo M. Iunia Silano, L. Balbo coss. a. d. VIII idus Iulias, *Thia.* Et Seneca lib. VI *Quæst. Nat. cap. XXI Tunc demum impetum [aquæ] sumunt, quum illas agit flatus: qui potest dissipare magna spatia terrarum, & novos montes subrectos extollere, & insulas, non ante visas, in medio mari ponere. Theren, & Therasiam, & hanc nostræ ætatis insulam spectantibus nobis in Aegæo mari enatam, quis dubitat quin in lucem spiritus vexerit.* Ex his satis de *Thia & Hiera*, nouis insulis enatis constare potest.

MARE MYRTOV M.

CXXIX

Myrtoum mare. πέλαγος τὸ Μυρτώων, Strabo, Plinius, Pausanias aliter definiunt, inter Atticam videlicet, Eubœam & Peloponnesum; aliter Ptolemæus, ad Asiæ oram Cariae obiectum, reducens, lib. V cap. II vbi Cariae ciuitates maritimas Miletum, Iassum, Myrdum, reliquas dicit sitas κατὰ τὸ Μυρτώων πέλαγος, iuxta *Myrtoum mare.* At vnus consensione trium vincitur.

CXXX.

Strabo lib. II pag. 85 τῷ Σικελικῷ συνάπτεται τὸ Κρητικὸν πέλαγος, καὶ τὸ Μυρτώων, ὃ μεταξὺ τῆς Κρήτης ἐστὶ καὶ τῆς Ἀρχαίας καὶ τῆς Ἀττικῆς, πλάτος ἔχον τὸ μέγι-

* Herodotus IV c. 147 p. 145 *Theram* ait prius *Callistēm* adpellatam esse, & posteros viri cuiusdam Phœnicis ibi habitasse cum aliis Phœnicibus.

** Orosius hist. VIII cap. 6 *Anno imperii eius (Claudii) quinto inter Theram & Therasiam insula ex profundo emicuit triginta stadiorum spatia extenta.*

μέγιστον τὸ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων σταδίων· μήκος δὲ ἑλαττον ἢ διπλάσιον. Ἐν τῇτῳ δὲ νῆσοι Κύθηρά τε καὶ Καλαυρία, καὶ αἱ περὶ Ἀῖγιναν καὶ Σαλαμῖνα, καὶ τῶν Κυκλάδων τινές. *Siculum mare contingunt Creticum, Sardoum, Myrtoum. Hoc inter Cretam est, & Argiam, & Atticam, latissimum ab Attica ad stadia c10 cc, Longitudine paullo minus quam dupla. Insulæ in eo, Cythera, Calauria, & quæ circa Aeginam ac Salaminem sunt, & Cycladum nonnullæ. Plinius lib. iv cap. xii In Myrtoo multæ [insulæ] sed maxime illustres Glauconesus & Aegilia. Et ex intervallo Atticæ litora Myrtoa dixit. Cyclades, inquit, & Sporades ab oriente litoribus Icaris Asiæ, ab occidente Myrtois Atticæ, inclusæ.*

CXXXI.

Nominis rationes variæ. Plinius cap. xi eiusdem libri ab insula Myrto illud deducit. *Aegæi pars, inquit, Myrtoo datur: adpellatur ab insula parua, quæ cernitur Macedoniam a Geræsto petentibus, haut procul Eubææ Carysto. At Pausanias Arcad. cap. xiv adfert alias denominationis rationes ac origines, vela Myrtilo, Mercurii filio, quod ipse vero non approbat: similis autem dicit vero esse, quod etiam Eubææ incolæ crediderint, ἀπὸ γυναικὸς Μυρτῆς τὸ πελάγει γεγονέναι τὸ ἔνομα τῷ Μυρτώω, a Myrtone puela nomen ei pelago Myrtoo inditum esse.*

CXXXII.

Ceterum ibidem Pausanias ita fines Myrtoi maris concludit, ἀρχόμενον τε ἀπὸ Εὐβοίας, καὶ παρ' Ἑλήνην ἔξηκτον νῆσον καθήκον ἐς τὸ Αἶγαϊον, incipere ab Eubæa, & apud Helenam, desertam insulam, cum Aegæo coniungi. Quamvis vero hoc mare arctius, quam Strabo, videatur Pausanias finire; satis tamen nobis aduersus Ptolemæum facit, quod non ad Cariæ litus, sed ad Atticam & Eubæam omnes tres isti auctores referunt. Hinc intelligitur, quod Horatio mare lib. i oda i cordi fuerit, quum scripsit:

- - - - vt trabe Cypria
Myrtoum pauidus nauta secet mare.

MARE AEGAEVM.

CXXXIII.

Aegæum mare Europam ab Asia disiungit, hinc Græciam Macedoniamque; illinc Cariam & Ioniam per partes suas adluens. Sed hoc totum illud mare est, quod inter Græciam & Asiam interfuit, quod vniuersum multi Aegæum adpellant, eiusque partes mare Myrtoum, Icarium, aliosque finis faciunt: alii arctiores illi fines ponunt, separantes ab illo Myrtoum Icariumque & alia illius situs maria, vt Cycladum mare & ex parte Sporadum insularum Aegæum proprie adpellitur. Plinius supra dicto loco: *Aegæi pars Myrtoo datur. Et Dionysius Aegæi tantum meminit, Myrtoum & Icarium tamquam partes illius, præterit. At Strabo lib. vii pag. 223 τὸ Αἶγαϊον πέλαγος δύο κλύζει πλευράς τῆς Ἑλλάδος, Aegæum mare duo claudit Græciæ latera, quorum vnum ducit a Sunio ad Thessalonicam: alterum a Thessalo-*

nica ad Strymonem. *Απὸ δὲ Συνίης μέχρι Πελοποννήσου τὸ Μυρτώον ἔστι καὶ Κρητικόν, a Sunio autem usque Peloponnesum Myrtoum est & Creticum.*

CXXXIV.

Origo nominis controuersa est maxime. Festus tres opiniones protulit. *Aegæum*, inquit, mare adpellatur, quod crebrae in eo sint insulae, ut procul adspicientibus species caprarum videantur: * siue quod in eo *Aegæa*, Amazonum regina perierit: siue quod in eo *Aegæus* pater *Thesei* se praecipitauerit. Alia opinio est *Plinii* lib. iv cap. xi, *Aegæo* mari, inquit, nomen dedit scopulus inter *Tenum* & *Chium* verius quam insula, *Aex* nomine a specie caprae, quae ita Graecis adpellatur, repente e medio mari exsiliens. Cernunt eum a dextra parte *Andrum* nauigantes ab *Achaia*, dirum ac pestiferum. Consentit *Plinio* & *Apollonii* scholiasies ad lib. i vers. 831 *Αἰγαῖον πέλαγος ἐκλήθη ἀπὸ νήσου Αἰγῶν καλεκμένης*, *Aegæum* mare ita dicitur ab insula *Caprarum* nomen praeseferente.

CXXXV.

Strabo autem lib. viii pag. 266 ab *Euboico* oppido, cui nomen *Aegæ* sit, deriuat. *Αἰγῆς*, *Aegas* *Homeri* *Iliad.* n vers. 21, κλυτὰ δώματα, praecclaras sedes, interpretaturus, βέλτιον, inquit, δέχασθαι τὰς ἐν 'Ευβοίᾳ ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πέλαγος Αἰγαῖον κληθῆναι, Praestat *Aegas* *Eubææ* intelligere, a quibus verisimile est *Aegæum* mare adpellari. Sunt tamen eruditissimi viri, & in iis etiam *Vossius* de *Orig. Idololatriæ*, quibus nulla harum originationum placet, sed undosum mare interpretantur seu fluctuosum, ** quia, ut *Hefychius* auctor est, αἰγες, τὰ κύματα Δωριεῖς, *Dorice* fluctus αἰγες vocantur, id est caprae, propter saltum huius animalis. ***

CXXXVI.

Plinius non ubique sibi constat. Supra dixit: *Myrtoum* *Aegæi* magis partem esse: postea eodem capite *Aegæum* non tantum a *Myrtoo* & *Icario*, verum etiam a *Cycladibus* & *Sporadibus* seiungit. *Cyclades*, inquit, sect. xxiii, & *Sporades* ab oriente litoribus *Icariis* *Asiæ*, ab occidente *Myrtois* *Atticæ*, a septentrione *Aegæo* mari, a meridie *Cretico* & *Carpathio* inclusæ. Quod si *Cyclades* separatae ab *Aegæo*, paucas hoc insulas continebit, fallitque vulgaris opinio, a multitudine insularum eius nomen esse. *Scylax* etiam *Cyclades* ab *Aegæo* distinguit, sed alias nominat *Cycladas* ab iis, quas *Strabo* & *Plinius* in κύκλας, circulo illo numerarunt. In tanta diuersitate sententiarum ampliorem sequuturi *Aegæum* mare omne illud dicemus, quod a *Thracia* & *Hellesponto* est ad mare *Creticum*, ut si non *Sporades* omnes, *Cyclades* tamen eodem contineantur. Primum ergo de *Cycladibus* agemus, deinde alias quoque circumiectas perlustrabimus.

CXXXVII.

* Hinc *Varro* L. L. VI c. 2 explicandus: *Aegeum* dictum ab insulis, quod in eo mari sit scopuli vocantur a similitudine caprarum αἰγες

** *Tzetzes* ad *Alex. Lycophron.* v. 402 Αἰγῶν δὲ λέγεται, ὅτε δίκην αἰγῶν κυματῶται. *Aegeum* autem dicitur mare, quia fluctibus iactatur inslar capra. Possit etiam nomen ortum esse ex flumine αἰγῶς. Αἰγῶς ποταμοὶ nobile est flumen.

*** *Varro* de R. R. II c. 1 causæ & argumento seruienti, a capris pecore *Aegeum* mare dictum putat.

CXXXVII.

CYCLADES ἀπὸ κύκλου, a circulo seu orbe, in quem sitæ sunt, adpellantur. Plinius lib. iv cap. xii A promontorio [Eubœæ] Geræsto, circa Delum in orbem sitæ (unde & nomen traxere) Cyclades. Orbis illius centrum etiam Strabo insulam Delum facit lib. x pag. 334, ἡ Δήλος, inquit, καὶ αἱ περὶ αὐτὴν κυκλάδες, Delus, & circa eam Cyclades. Quænam autem sint illæ Cyclades, & quot sint, non est eadem omnium, qui scripserunt de illis, sententia. Strabo dicto loco: καταρχὰς μὲν δώδεκα λέγονται προσεγένοντο δὲ καὶ πλείους, Initio duodecim numerabantur: accefferunt autem plures. Deinde recenset quas Artemidorus enumerarit, Helenam, Ceon, Cythnum, Seriphum, Melum, Siphnum, Cimolum, Prepesinthus, Olearum: item Naxum, Parum, Syrum, Myconum, Tenum, Andrum, Gyarum: e quibus tres, Prepesinthus, Olearum, & Gyarum, eiicit ex numero illarum xii. Verum illarum plurimæ a Delo in meridiem iacent: paucæ in septemtrionem, vt medietas illa, quam Delo tribuunt, laxè sit interpretanda, non de centro geometrico.

CXXXVIII.

Quam Helenam dixit, dubium an in Cycladibus posuerit. De illa enim ἀπὸ ταύτης, φησὶν, αἱ καλούμεναι Κυκλάδες εἰσιν, ab hac, inquit, [Artemidorus] Cyclades incipiunt. De ea diximus supra in Attica siue finis sit illa Atticæ, siue prima Cycladum, seu illarum ab Sunio initium. Addit, a Thorico ad Sunium porrigi longitudine lx circiter stadiorum: & lib. ix pag. 275 dixit νῆσον τραχεῖαν καὶ ἔρημον, asperam & desertam. Plinius autem Helenam in Sporadibus primo loco ponit, & primam Cycladum Andrum facit. Sed sic nimis dispersas esse Sporadas oportet ab Asiæ litore ad Sunium Atticæ regionis.

CXXXIX.

Andrus autem citra controuersiam ex Cycladibus est, in quo Artemidorus, quem Strabo sequitur; & Mela, & Plinius consentiunt. Fretum dimititur ab Eubœa australi: & alio angustiore ab insula Teno. Liuius lib. xxxvi cap. xx A. Atilius, præfectus Romanæ classis, magnos regios comæatus, iam fretum, quod ad Andrum insulam est, præteruectos, excepit. Alia eius nomina recenset Plinius, Nonagriam, Lasiam, Hydrussam, quæ nihil adferunt.

CXL.

Vicina est TENOS * insula, mille passibus ab Andro disiuncta secundum Plinium. Τήνος Græce est, etiam in Seueri nummo ΤΗΝΙΩΝ, id est Teniorum. Stephanus: Τήνος νῆσος Κυκλάς. ἐκλήθη καὶ Τδεῖσα διὰ τὸ κατάρρυτον εἶναι. Tenus, vna Cycladum: quæ & Hydrusa vocata fuit, quod aquis irrigetur; & Ophiussa. Strabo sub finem libri x Τήνος πέλις ἡ μεγάλην ἔχει, Tenos oppidum habet non magnum. Plinius lib. iv cap. xii Ab eadem Andro passus mille, & a Delo quindecim millia, Tenos cum oppido, in xv millia passuum porrecta, quam propter aquarum abundantiam Aristoteles Hydrussam adpellatam ait: aliqui Ophiussam. Ouidius lib. vii vers. 469

Qqq qqq 3

At

* Adde Epigrammat. Græc. ἐπὶ νήσῳ lib. I p. 112.

At non Oliaros, Didymæque, & Tenos, & Andros.

CXLI.

Ab Helena in ortum æstiuum est CEOS vel CEA, Κέως, de qua Strabo lib. x pag. 334 *ὀνομάζει δὲ Κέως τὴν ἐγγυτάτω τῇ Ελένῃ*, nominat [Artemidorus] deinde Ceon, Helenæ proximam. Et Plinius dicto loco: *A Sunio Helene quinque millibus passuum distans. Dein Ceos ab ea totidem, quam nostri quidam dixerunt Ceam, Græci & Hydrussam. Auulsa Eubææ, quingentis longa stadiis fuit quondam: mox quatuor fere partibus, quæ ad Bæotiam vergabant, eodem mari deuoratis, oppida habet reliqua, Iulida, Carthæam: intercideret Coressus, Pæëssa. Adde Stephanum in 18746. Ab altera vrbe Carthæius. Ouidius Metam. lib. vii vers. 368*

Transit & antiquæ Carthæia mænia Cææ.

Ptolemæo vocata Κέα, Cea. Ex hac insula ortus fuit Simonides Lyricus poeta, vt vetus scholiastes ad illud Horatii lib. ii oda i

Sed ne relictis Musa procax iocis

Cææ retractes munera næniæ,

notauit. Carmen lugubre, inquit, Græcis *ἐπικυδίων* dictum, Simonides Græcus poeta Lyricus primus instituit, a Cea insula oriundus, unde Cææ næniæ adpellata. de qua Virgilius [Georg. i vers. 14]

- - - cui pinguis Cææ;

& Ouidius [epistola Acontii ad Cydippam vers. 222]

Cingitur Aegæo nomine Cea mari.

CXLII.

CYTHNVS * insula vicina Cææ, Κύθνος Græce Straboni & Stephano: Plinio & Melæ Cythnos. Vicinitatem monstrat Strabo sub finem lib. x *μετὰ ταύτην [Κέως] Κύθνον*, post hanc [Ceon, Artemidorus] Cythnum narrat. Hæc insula est, in qua Pseudonero, seu Neronem fingens, adparuit. Tacitus Hist. ii cap. viii *Seruus citharæ & cantus peritus, adiunctis desertoribus, mare ingreditur, ac vi tempestatum Cythnum insulam detrusus, mancipiorum valentissimum quemque armauit.*

CXLI.III.

Ptolemæus hoc tractu habet Polyægon, cuius nominis insulam in superiore mari Pomponius recenset lib. ii cap. vii. *In Aegæo mari, inquit, prope Thraciam Thasos, Imbros, Samothrace, Scandile, Polyægos, Sciathos, Halonesos. Quilocus non modice a Ptolemaico remotus est.*

CXLIV.

SERIPHVS, Σέριφος, subsequitur. Tacitus annali iv cap. xxi *saxum Seriphium vocat, in quo Cassius Seuerus, maleficæ vitæ homo, bonis exutus, interdicto igni atque aqua, consenuit. Nec vero inculta aut deserta fuit insula. Herodotus enim lib. viii cap. xlii memorat, Σεριφίος, Seriphios etiam cum Siphniis in partibus Græcorum contra Xerxem steterisse, solos propemodum *νησιωτέων*, insulanorum, qui terram & aquam barbaro negassent. Ouidius Metam. lib. v vers. 251*

- - inde

* Incolæ Cythnii vocantur Demostheni de republ. ordin. extrem.

- - inde caua circumdata nube Seriphon
Deserit, a dextra Cythno Gyaroque relictis.

& lib. VII vers. 464 - - - planamque Seriphon.

CXLV.

SIPHNVS proxima, Σίφνος, Straboni etiam in Cycladibus numerata: Plinio, Melæ, & Antonino in Maritimo itineralio *Siphnos*. Ptolemæus: Σίφνου νῆσος ἡ πέλις, *Siphni insulæ oppidum*. Oppido nomen fuit *Apollonia*. Stephanus in ἀποκλίονα numero XIX. Θ, ἐν Σίφνω τῇ νήσῳ, *decima nona Apollonia in insula Siphno*. At in ipsa voce Σίφνος, hanc insulam περὶ τὴν Κρήτην, *circa Cretam* dicit sitam esse. Sed fallitur. Constanter ceteri omnes in Cycladibus ponunt: & Ptolemæus prope in medio illarum: quos etiam nominis, quod superest, *Sifano*, reliquæ iuvant. Nemo, quem sciamus, in mari Cretico, præter Stephanum, locavit. Plinio teste verus nomen *Meropia* fuit; Stephano, Μερόπη, *Merope*. Incolæ Σίφνιοι, *Siphni*, apud Herodotum prædicto loco. *

CXLVI.

Adiacet *Prepesinthus* Plinii, quæ etiam Straboni Πρεπείσινθος est. quam Artemidorus in Cycladibus numerat: Strabo ex XII excludit.

CXLVII.

MELOS notior. Plinius: *Melos cum oppido*. - - Hæc insularum rotundissima est. Græce Μῆλος, apud Strabonem. Alia eius nomina Plinius recenset & Stephanus. Incolæ Μήλιοι, *Melii*, Herodoti lib. VIII cap. XLVI. Hinc *Diagoras Melius* oriundus, cui Atheon cognomen hæsit. Vide Minuc. Felicem cap. VIII, & Scholiast. in Dionys. Perieg. vers. 526.

CXLVIII.

Adiacet Melo Σίκινος, SICINVS Ptolemæi: Strabonis Σίκινος, prae fortassis. ** nam & Plinius *Sicinus*. Solon, apud Laertium, ad populum sermonem hoc versu incepit

Εἴην δὴ τότε ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινίτης.

Vtinam olim fuerim Pholegandrius aut Siciniter.

CXLIX.

At insula Φολέγανδρος, *Pholegandrus*, *** vt Strabo refert dicto libro pag. 334, est Sicino & Melo admodum propinqua.

CL.

Εγγὺς δὲ τέτων, prope has, vt idem loquitur, Κίμωλος, insula CIMOLVS est, **** quam & ipse in XII Cycladibus numeravit. Plinius: *Cimolus quæ Echinussa*. Ovidius *Metamorph. VII vers. 463*

Hinc humilem Myconon, cretosaque rura Cimoli.

Vnde a Plinio etiam lib. XXXIV cap. XV *Cimolia creta* laudatur.

CLI.

Ad latus eius OLIAROS Plinii, de qua Stephanus: Ωλίαρος, νῆσος τῶν

Κυκλά-

* Et Demosthenem de republ. ordinand. extrem. ubi contentos eosdem fuisse adparet.

** Sed Stephanus quoque de Vibib. εἰκνος.

*** In Sporadibus numeratur a Stephano, qui plura suppeditabit.

**** Sponii Voyage de l'Archipel. I^e pag. 126, hodie ibi argeati fodina est.

Κυκλάδων μία, *Oliarus*, insula quædam ex Cycladibus. Ex Heraclide Pontico adfert, Sidoniorum coloniam esse & LVIII stadiis distare a Paro. Strabo exemit ex XII antiquis Cycladibus, scripsitque secunda vocali *Ολέαρος*, *Olearus*. Atque ita etiam in plerisque Virgilio codicibus Aeneid. III v. 126

Olearon; niueamque Paron.

Sed & Ovidius *Oliarus* dixit Metamorph. lib. VII vers. 469

At non Oliaros, Didymæque, & Tenos, & Andros.

CLII.

Hæ ex Cycladibus occasum solis seu Peloponnesum cum Attica spectant: medio tractu est primum, cuius causâ in orbem circumiectæ dicuntur, *DELVS* siue *DELOS* insula, Græce *Δῆλος*, Apollini sacrata, in ea nato, ut fabulæ habent & Callimachi hymnus in Delum. Plinius dicto loco: *Ipsa longeclarissima, & Cycladum media, ac templo Apollinis & mercatu celebrata Delos* - Hanc Aristoteles ita adpellatam prodidit, quoniam repente adparuerit enata. *Aeglosthenes* *Cynthiam*, alii *Ortygiam*, *Asteriam*, *Lagiam*, *Chlamydiam*, *Cynethum*, *Pyrpilem* igne ibi primum reperto. Cingitur quinque millibus passuum: adsurgit *Cyntho* monte. De medietate situs supra actum, quum vocabulum explicarem Cycladum. Nec solum Apollinis ibi templum, verum etiam *Latonæ* matris erat. Strabo sub finem libri X: ἡ μὲν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην ἔχει τὴν πόλιν, καὶ τὸ ἱερόν τῃ ἀπόδωκος, καὶ τὸ ἀητῶν ὑπέρεκται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ὑψηλὸν ὃ Κύνθος καὶ τραχύ· ποταμὸς δὲ διαρρεῖ τὴν νῆσον Ἰνωπὸς ὃ μέγας, καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά. hoc est, *Delus urbem habet in planicie sitam, & fana Apollinis atque Latonæ: supra urbem est mons excelsus ac asper Cynthus: perfluit insulam Inopus fluius non magnus, quum insula quoque sit parua.* Ideo ab Virgilio sub initium Georg. III vocatur *Latonia Delos*. Mons *Cynthus* Apollini, æque ac ipsa *Delus*, cognomen dat, ut non modo *Delius* poetis, sed *Cynthus* etiam adpelleretur, & soror *Phcebe* *Cynthia*. De mercatu Cicero pro lege Manil. cap. XVIII *Insula Delos tam procul a nobis in Aegæo mari posita, quo omnes undique cum mercibus atque oneribus commeabant, referta diuitiis, parua, sine muro nihil timebat.* Et Plinius lib. XXXIV cap. II *Antiquissima æris gloria Deliaci fuit, mercatus in Delo concelebrante toto orbe.* Auctus mercatus, ut Strabo sub finem libri X obseruat, deleta ab Romanis Corintho. ἐκείσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, καὶ τῆς ἀτελείας τῷ ἱερῷ προκαλεμένης αὐτὰς καὶ τῆς ἐνκαιρίας τῷ λιμένος. Eo enim mercatores transferunt, inuitante eos immunitate templi, & commoditate portus. Ipsa quoque insula ἐν κάλῳ κεῖται, opportune sita ex Italia Græciaque in Asiam nauigantibus. Fingunt de Delo, * olim instabilem nataste, ob *Latonæ* autem partum geminis columnis, vicinis insulis *Mycono* & *Gyaro* fuisse firmatam. Ovidius Metamorph. lib. VI vers. 333

quam vix erratica Delos

Orantem accepit.

Et Petronius Arbiter fragmento Satyrici:

Delos iam stabili reuincta terra,

Olim

* Add. Antholog. Epigramm. Græc. lib. I. 212 & lib. III. c. 212. p. 364.

*Olim purpureo mari natabat,
Et moto levis hinc inde vento
Ibat fluctibus inquieta summis.
Mox illam geminis Deus catenis,
Hac alta Gyarø ligauit, illac
Constanti Myconæ dedit tenendam.*

Strabo ex Pindari quodam fragmento, simulac parturiens Latona in insulam delata fuerit, quatuor illam columnis stabilitam firmatamque esse refert.

CLIII.

Delo proxima est parua insula *Rhene*, siue *Rhenia*, *Rhenæa*, aut *Rhenæa*; non enim vno modo scribitur, quæ sepulcra Deliorum continebat, quia in sacra insula nefas erat sepelire. Plinio *Rhene* est: Thucydidi & Straboni *Ῥήνεια*, *Rhenæa*: Plutarcho in Nicia pag. 525 *Ῥηνία*, *Rhenia*: Herodoto lib. VI cap. xcviij ἐν τῇ Ῥηνίῃ, in *Rhenæa*. Tam propinqua autem Delo est, vt, Thucydide referente lib. III pag. 242, Polycrates, Samiorum tyrannus, τὴν Ῥήνειαν ἐλὼν, ἀλύσει δῆσας πρὸς τὴν Δῆλον, *Rhenæam occupatam catena Delo coniungens Apollini Delio consecrauerit*. Strabo dicto loco *Ῥήνεια* ἔφημον νησιδίον εἶναι ἐν τέττασι τῆς Δῆλῳ σταδίῳ, ὅπως τὰ μνήματα τοῖς Δηλίοις εἶναι. ὁ γὰρ ἐξέειπεν ἐν αὐτῇ τῇ Δῆλῳ θάπτειν, ἢ δὲ καί τινος νεκρὸν. *Rhenæa parua & deserta insula est intra quartum a Delo stadium, ubi sepulcra sunt Deliorum, quia in ipsa Delo mortuum sepelire aut cremare nefas est*. Adde Thucydidem dicto loco.

CLIV.

In Petronii carmine conspeximus modo, quam propinquæ Melo sint *Myconus* & *Gyarus*, quasi sustinentes illam columnæ. MYCONVS, Μύκωνος, quæ nomen retinet; illa insula secundum Strabonem extremo x est, sub qua vltimi Centaurorum ab Hercule interfectorum iacere finguntur: indeque adagium natum: *omnia sub vnâ Myconum*, * πανθ' ὑπὸ μίαν Μύκωνον. Plinius: *Myconos cum monte Dimasto: a Delo xv millia passuum*. Thucydides lib. III pag. 190 προσμίζαντες ἀπ' αὐτῆς τῇ Ἰκάριῳ καὶ Μυκόνῳ, ab illa [Delo] ad *Icarium* & *Myconum* accedentes. Ouidius *Metamorph.* VII vers. 463

Hinc humilem Myconon, cretosaque rura Cimoli.

CLV.

GYARVS ** autem Γύαρος, ex altero Deli latere est, in qua Strabo nihil inuenit nisi κόμμιον ὑπὸ ἀλίεων συναικόμενον, viculum a piscatoribus habitatum. ob quam solitudinem exilio Romanorum destinata. Tacitus annali III cap. lxxviii Ille [L. Piso] aqua atque igni Silano interdicendum censuit, ipsumque in insulam *Gyarum* relegandum. Et cap. lxxix addidit, insulam *Gyarum* immitem & sine cultu hominum esse. Plinius lib. IV cap. xii *Gyaros cum oppido, circuitu xii m. passuum*. Abest ab Andro lxxii m. p.

Rrr rrr

Etiam

* Adde Stephan. de Urbib. Ceterum memorabile est illud Aelian. de Animal. c. 42 extrem. Ἐν Μυκόνῳ μέλισσα ἢ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἡ κομμίδισσα ἀποθνήσκει. In Mycono apis non nascitur, immo etiam illata moritur.

** Sporadibus adnumeratur a Stephano de Urbibus.

Etiam Mela *Gyaros* scripsit: quidam vero *Gyara*. Iuuenalis Satyr. x vers. 170

Vt Gyarae clausus scopulis, paruaque Seripho.

Et plurali numero. Idem satyra i vers. 73

*Aude aliquid breuibis Gyaris & carcere dignum,
Si vis esse aliquis.*

CLVI.

In austrum a Melo vergit *PAROS* siue *Parus*, * *Πάρος* Græce, diues candidissimi marmoris insula, quod inde *lapis Parius* adpellatur. Plinius loco saepe dicto: *Paros cum oppido, ab Delo xxxviii m. marmore nobilis.* Et lib. xxxvi cap. v *candido marmore vsi sunt e Paro insula, quem lapidem capere lychniten adpellare.* Oppidum insulae permunitum erat. Corn. Nepos Miltiade cap. vii *Parum insulam, opibus elatam, quum oratione reconciliare non posset, copias e nauibus eduxit, urbem operibus clausit, omnique commeatu priuauit: deinde vineis ac testudinibus constitutis propius muros accessit.* Ipsa Pariorum ciuitas, quod Strabo adnotauit, duas colonias condidit, Thasum, in insula Thaso; & Parium ad Propontidem. A marmore Virgilius Aeneid. iii vers. 126 *Paron dixit niueam,*

Oleoron, niueamque Paron, - - -

& Ouidius *marmoream*, Metamorph. vii vers. 465

- - - planamque Seriphon,

Marmoreamque Paron.

CLVII.

Inter Delum & Parum est insula *SYROS*, *Σύρος*, quam Strabo proxime post Parum describit. Memorat etiam Plinius. Suidas in *Φερεκύδης*, qui ex hac insula oriundus fuit: *ἔστι δὲ νῆσος μία τῶν Κυκλάδων ἡ Σύρος πλησίον Δήλου.* Est vero *Syra insula una Cycladum prope Delum.* Est & tertia forma vocabuli, *Syria*, *Συρία*, apud Homerum Odyss. O vers. 402

Νῆσός τις Συρίη κικλήσκειται (εἴπω ἀνδρείς)

Ορτυγίης καθύπερθεν.

Insula quædam Syria vocatur (sicubi audis)

Supra Ortygiam, id est Delon.

CLVIII.

A Delo in ortum *NAXVS*, *Νάξος*, ἀξιόλογος memorabilis Straboni, quæ & urbem habuit. Ptolemæus lib. iii cap. xv *Νάξη νῆσος ἡ πόλις, Νάξι insula oppidum.* Plinius iv cap. xii *Ab ea [Paro] septem millibus quingentis Naxus; a Delo xviii, cum oppido: quam Strongylen, dein Dian, mox Dionysiada a vinearum fertilitate, alii Siciliam minorem, aut Callipolin adpellauerunt.* Agathemerus lib. i cap. v *τῶν Κυκλάδων κρατίστη ἐστὶν ἡ Νάξος, διὸ μικρὰ λέγεται Σικελία, Inter Cyclades insulas optima est Naxus: ideo etiam Sicilia parua vocatur.* Apollonius quoque lib. iv vers. 435 dixit *Δίαν* seu *Δίην*: vbi scholiastes, *Δίη. ἐν τῇ Νάξῳ. τὸ γὰρ ἔσκε παλαιότερον ἔνομα Νάξω, Δία,*

* Erat hic promontorium *Χαιράνιος χώρος* dictum, de quo vide Aelian. VIII cap. 3 de Animal. *Πάρεν νήσῳ αἰπυτάτην ἱερῶν* adpellat Epigramm. Græc. libr. III cap. εἰς γυναικ. p. 310.

Dia, id est in Naxo. * nam antiquum Naxi nomen fuit *Dia*. Nomen Dionysiadis videtur Maro Aen. III vers. 125 respexisse,

Bacchatamque iugis Naxum, viridemque Donyfam.

Vbi enim vini prouentus largior, Bacchus vehementius colebatur. Nummi etiam exstant inscripti ΝΑΞΙΩΝ, quos ad hanc Naxum pertinere, insignia adpressa, Fortuna cum gubernaculo suo, quod rostro navis impositum est, & Copiæ cornu probant.

CLIX.

Hactenus de iis, quæ ab Artemidoro, Strabone, Pomponio, & Scylace in Cycladibus numerantur: quarum quædam a Plinio inter Sporadas referuntur. sed superiores malumus sequi, ipso etiam situ inuitante, ut ad illorum sententiam accedamus. Nec vero, quod omnes medium κύκλῳ, orbis ponunt, in insulam Delon sic incidet, nisi alias ex septemtrione in periodum illam adsumamus: aut Cycladas non a perfecto circulo, sed semicirculo fortasse nomen habere existimemus. Sed quoquo illæ referendæ sint, exponemus quæ ab Andro & Delo in septemtrionem sitæ sunt insulæ.

CLX.

SCYROS, Σκύρος, prima est, quæ seruat nomen *Sciro* hodieque, Eubææ mediæ obiecta. Memorarunt Plinius & Strabo; & Ptolemæus lib. III cap. XIII extremo: Σκύρος νῆσος καὶ πόλις, *Scyrus insula & oppidum*. Clara exilio & morte Thesei, Atheniensis regis. Valerius Maximus lib. V cap. III *Huius [Thesei] submoti ab Atheniensibus, Scyros, exsule minor insula, ossa mortui cepit*. Dolopes olim incoluerunt, prædones intolerandi, quos Cimón Atheniensis expulit, uti Plutarchus Vita pag. 483, & Thucydides lib. I pag. 65 referunt. Adiacet insula minor nunc *Scandila* dicta, quæ videtur Plinii & Melæ *Scandila* esse.

CLXI.

Strabo lib. I x pag. 300 coniungit Scyron cum iis pluribus, quæ ante Magnetæ sitæ sint: e quibus ἐν ὀνόματι, in fama sint Σκιάθος, *Sciathus*, Πεπάρεθρος, *Peparethus*: Ἰκός, *Icos*; & Ἀλόνησος, *Haloneus*. Prima SCIATHVS Magnesiæ opposita. Liuius lib. XXXI cap. XLV retro, unde venerant, *Sciathum*, & ab *Sciatho* Eubæam repetunt. Similis cursus classis Persicæ notatus ab Herodoto lib. VII cap. CLXXIX. Apollonius lib. I Argonaut.

vers. 583 φαίνεται δ' εἰναλὴ Σκιάθος. φαίνοντο δ' ἄπωθεν

Πειρεσῖαι, Μαγνησά θ' ὑπέυδιος ἡ πείροιο Ἀκτὴ.

Adparuit maritima Sciathos, adparebant procul Piresiæ, Magnesiæque planum terræ litus. Scholiastes ad hæc: νῆσος ἡ Σκιάθος τῆς Θεσσαλίας, ἐγγὺς Εὐβοίας, *Sciathos insula est Thessaliæ, prope Eubæam*.

CLXII.

PEPARETHVS, Πεπάρεθρος, ** secundum Ptolemæum a Scyro in or-

Rrr rrr 2

tum

* Diodorus IV pag. 264 κλέψας τὴν Ἀριάδην ἔλαθεν ἐκπλεύσας νυκτός, καὶ κατήρκεν εἰς νῆσον, τὴν ποτὲ μὲν Δίαν, νῦν δὲ Νάξον προσκαγενομένην. Theseus Ariadnen furatus noctu clam abnauigauit, & in insulam olim *Diam*, nunc *Naxum* adpellatam, adpulit.

** Incolæ dicuntur *Peparethii*. Videatur in operibus Demosthenis epistola Philippi pag. 63 A, B.

tum aestium declinat. Πεπάρεθος, inquit, νῆσος καὶ πόλις, *Peparethus, insula & oppidum.* Martianus Heracleota (siue Scymnus Chius est) pag. 24. ed. Hæschel.

Κεῖται δὲ καὶ νησίδες αὐτῆς πλησίον,

Σκύρος, Πεπάρεθος. - - -

*Iacent vero etiam insulae prope ipsam [Istiaem] Scyros, Peparethos. Hæc & vini & olei præstantissimi ferax. * Plinius lib. xiv cap. vii Apollodorus medicus in volumine, quo suavit Ptolemæo regi, quæ vina biberet, - - - laudavit Oreticum, Oeneaten, Leucadium, Ambracioten, & quod cunctis prætulit, Peparethium: sed minoris famæ esse dixit, quoniam ante sex annos non placeret. Hinc est quod lib. iv cap. xii sect. 23 idem dixit: Athos ante se quatuor [insulas habet:] Peparethum cum oppido, quondam Eucænum dictam, ix mill. passuum, reliqua. Eucænos enim est boni vini ferax. De olea Ouidius Metam. vii vers. 470*

Et Gyaros, nitidæque ferax Peparethos oliuæ.

CLXIII.

ICVS, Ἰκός tertia est Straboni ante Magnesium posita. Stephanus: Ἰκός, νῆσος τῶν Κυκλάδων, προσενεχῆς τῇ Εὐβοίᾳ, *Icus, insula Cycladum, Eubææ finitima.* Sed non proxima fuit Eubææ, verusque situs ex Liviio probatur, qui sic lib. xxxi cap. xlv *Inde [a Geræsto & Carysto Eubææ] omnes, velis in altum datis, maris medio præter Scyrum, insulam Icum pervenere: ibi paucos dies, sæuiente borea, retenti, ubi prima tranquillitas data est, Sciathum traiecere.* Inter Sciathum ergo & Scyrum oportet esse.

CLXIV.

HALONESVS, Ἀλόνησος, vltima ex illis quatuor Strabonis est, haud longe a Sciatho. Pomponius lib. ii cap. vii *In Aegæo mari prope Thraciam Thafos, Imbros, Samothrace, Scandile, Polyægos, Sciathos, Halonesos.* Stephanus: Ἀλόνησος, περὶ ἧς Φίλιππος καὶ Ἀθηναῖοι διεφέροντο, *Halonesus, de qua Philippus & Athenienses inter se bellum gesserunt.* Plinius lib. iv cap. xii sect. 23 in eodem Aegæo mari etiam *Halonesum*, sed alio loco posuit, quam aliam a nostra esse necesse est. *Inter Cherronesum, inquit, & Samothracen, utrimque fere quindecim m. Halonesos.* Addi in hoc tractu potest Σκόπελος, *Scopulus, Ptolemæi.*

CLXV.

IN LEMNVM inde, quæ Λήμνος Græce est, traicimus, insulam nobilissimam. Duas vrbes habet, *Myrinam* in ora; & *Hephæstiam* intus, ut Plinius & chorographus Byzantius nominarunt: ille ante dicto loco: *Ab ea [Imbro] Lemnos xxii m. quæ ab Atho lxxxvii m. p. Circuitu patet cxii m. p. Oppida habet, Hephæstiam, Myrinam, in cuius forum solstitio Athos ei aculatur umbram: hic [Stephanus] Λήμνος νῆσος πρὸς τῇ Θράκῃ, δύο πόλεις ἔχουσα, Ἡφαιστίαν καὶ Μυρίναν, Lemnos insula ad Thraciam, duas vrbes habens, Hephæstiam & Myrinam. Inde δίπολις, dicta. Scholiastes ad Apollonii lib. i vers. 604 δίπολις ἔστιν ἡ Λήμνος. ἔχει γὰρ Ἡφαιστίαν καὶ Μυρίνην; dua-*

* Adde Demosthen. aduers. Lactit. pag. 569 B.

duarum urbium insula Lemnos est. nam Hephæstiam habet & Myrinam. Ptolemæus totidem numerat; sed alteram, quæ intus sita, vocat Hephæstiadem. Ἀήμονος νῆσος, inquit, ἐν ἧ πόλεις δύο, Μύρινα, καὶ Ἡφαίστιας μεσόγειος. Lemnus insula, in qua duo oppida, Myrina & Hephæstias mediterranea. Nomen huius ab Vulcano est, cui insula sacrata erat. Valerius Flaccus lib. 11 vers. 78

- - - iam summis Vulcania surgit

Lemnos aquis. *

Et ibidem versu 95

Lemnos cara deo: nec famæ notior Aetnæ

Aut Lipares domus.

CLXVI.

A Lemno in austrum iacet parua insula hodie S. Strati dicta, quam putant Chrysen, χρυσὴν esse veterum: quam certo vel dubie, in medio relinquimus. Pausanias in Arcad. cap. xxxiii Ἀήμης πλὴν ἀπέειχεν ἔ πολὺν χρυσὴ νῆσος. - - - ταύτην κατέλαβεν ὁ κλυδων, καὶ κατέδυ τε ἡ χρυσὴ καὶ ἡ φάνισαι κατὰ τῆ βυθῆ. E Lemno in Chrysen insulam modicus erat navigationis cursus. Hanc insulam æstus adhuic ad ima maris depressam aboleuit. Meminit quidem Chryse alicuius Stephanus ex Sophocle, quæ ἐγγὺς Ἀήμης, vicina Lemno fit; sed πόλιν, oppidum, eandem dicit, non insulam, ut omnino Chrysen Troadis, ex alio latere Lemno oppositam, signare videatur, quod inde fit probabilius, quia πόλιν τῆ ἀπέλλαντος, urbem Apollinis vocat: de Troiana autem Chryse Strabo lib. xiii refert, quod templum Apollinis Sminthei habuerit.

CLXVII.

Atque hæ notiores sunt Aegæi maris insulæ, quas modo descripsimus, quæ quidem ad Græciam proprie pertinent. Quæ supra Lemnum sunt, quia Thraciæ sunt propiores, in Thracia exponemus. Plinius lib. iv cap. xii addit plures ad Thermæum & Pagasicum sinum, sed obscuriores omnes. Pagasicus, inquit, sinus ante se habet Eutychem, Cicynethum, & Scyrum supra dictam, sed Cycladum & Sporadum extimam: Gerontiam, Scandilam: Thermæus Irrhesiam, Solimniam, Eudemiam, Neam, quæ Minervæ sacra est. Ex his Scyrum & Scandilam supra vidimus: Eutychia ignota est; nec nomen certum, quia Euthia in MSS. quod Græce Εὐθεία est. Notior Cicynethus. Scylax pag. 60 ἐν τῷ παγασητικῷ κόλπῳ ἐστὶ νῆσος Κικύνηθος, in Pagasetico sinu est insula Cicynethus. Et Mela lib. ii cap. vii Pagasæus sinus Scyron prospicit: Cicynethon amplectitur. Huic addimus Myonneson, Μυόννησον, ex Strabonis libro ix pag. 299, νησίδιον, parvam insulam, contra Larissam Cremasten, positam. Gerontiam, & Irrhesiam, & Solimniam silent ceteri: Νεῶ, Νέαι, plurali numero, sunt νῆσος πλησίον Ἀήμης, insulæ

Rrr rrr 3

* Nicander Theriac. v. 458

Εἶπε μὲν Ἡφαίστιο χαλαίποδες ἐν πτυχὶ νῆσῳ

βῆσαι, ἢ σάμνον δυσχείμερον, αἶψ' ἐν κόλπῳ

Θρηκίῳ βέβληνται, ἑκάς ῥησκυνθίδος ἤρης κ. τ. λ.

Vbi Scholiastes: Ἡφαίστος νῆσον τὴν Ἀῆμονον ἐκαλεσεν ὡς λέγει καὶ Ὅμηρος κάππεσεν ἐν Ἀήμῃ. Vulcani insulam Lemnum vocavit. Vti etiam Homerus ait: Decidit in Lemnum.

insula Lemno vicina, vt Suidas & Stephanus tradiderunt: a νέω nato, dicta, quod Hercules ad eam adnatauerit. Vicina Chrysaë est, vnde serpentis morsus Philoctetæ inflictus, a Pausania dicto loco Chrysaë tribuitur, a Suida his νέως, id est Neaë insulae.

CLXVIII.

Quæ huius Maris insulae in ortum vergunt & ad Asiam sitæ sunt, in Asia explicabimus, vt sunt Tenedos, Lesbos, Chios, Samus, Icaria, Patmus, Cos, & quæ aliæ in Icario Carpathioque mari sunt Sporades. Sporades enim, quasi dispersæ insulae, nec in Europa sunt omnes neque in Asia ora; sed vt Mela & Plinius descripserunt, pars in Cretico mari, quas supra enarrauimus: pars in Carpathio; aliæ in Icario, quod præcipuas tenet ac nobilissimas: quædam etiam nimis ab his disiectæ in Euboico mari, aut Attico, quemadmodum Plinius Helenen Sporadibus; Scyron dubie Cycladum Sporadumue extremam, quam paullo ante in aceruo Sporadum connumerauerat. Ordo ergo Sporadum, vt ibidem dicit, seruari non potest: neque numerus illarum est certior.

CLXIX.

In Europæ Sporadibus restant quædam memorandæ; AMORGVS, hodie Morgo, haud longe a Naxo distans, orientem versus. Strabo lib. x extremo: ἐστὶ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, est & Amorgus una de Sporadibus. Plinius plura eius nomina recenset, sed nullius ea momenti. Patria hæc Simonidis fuit, iamborum scriptoris, quod Strabo adnotauit. In hanc insulam quoque damnati relegabantur. Tacitus annali iv cap. xxx de Vibii Sereni pœna: ita Serenus Amorgum reportatur.

CLXX.

In austrum hinc 105 sita, ferme in mari Cretico; quæ hodie Nio vocatur, gemina voce, ἐν Ἴω, contracta in unam. Strabo lib. x pag. 334 æquali interuallo ab Anaphe & Therasia ἀπέχει νησιδίων Ἴος, ἐν ᾧ κεκηδεύθαι φασὶ τινες τὸν ποιητὴν Ὅμηρον, * abest parua insula Ios, in qua quidam Homerum poetam funeratum dicunt. Plinius sæpe dicto cap xlii Distat Ios a Thera viginti quinque millibus passuum. Stephanus: Ἴος νῆσος τῶν Κυκλάδων, ἀπὸ Ἰωνῶν δικησάντων ὅθεν ἦν Ὅμηρος μῆτις, ὡς ὁ Χερσμιός. Ios, insula Cycladum sic dicta ab Ionibus qui inhabitabant. Ex hac erat Homeri mater, vt in oraculo legimus. Pars oraculi est:

Ἔστιν Ἴος νῆσος μητρὸς πατρὸς, ἣ σε θανόντα Δέξεται.

Est Ios insula matris patria, quæ te mortuum tenebit.

CLXXI.

Supra Naxum, prope Patmum & Iariam, Donusa, vt Plinius scripsit, siue Donyssa, vt Mela: & Virgilius Aen. iii vers. 125

Bacchatamque iugis Naxon, viridemque Donyssam.

Tacitus, vt Plinius, Donusa. Annali iv cap. xxx cum Gallus Asinius Gyaro aut Donusa claudendum censeret. De Vibii Sereni supplicio consultabatur. In illarum ergo numero fuit, quo damnati deportabantur; Quod vero

* Add. de eadem re Epigrammat. Græc. lib. III c. εἰς ποιητ. p. 363.

vero *viridem* Virgilius dixit, & insequente versu *niueam Paron*; plures putant, ibi viride mormor excisum fuisse, vt candidum in Paro: Seruius vero dubitanter: *Viridem Donysam. vel a colore marmoris Lacedæmonii; vel siluestrem.* Ceteras huius situs, ad Asiæ expositionem reseruamus, cui propiores videntur esse, licet certo non possit definiri, inter quas Europæ & Asiæ limes in hoc mari, quod Aegæum dicunt, pertranseat.

CLXXII.

Incertæ positionis sunt Plinii Sporades aliæ *Phacussa, Nicasia, Schinussa, Cinara*; nisi quod Stephanus de Nicasia, *νησιδιον μικρόν πλησίον Νάξου, περπαρνα insula prope Naxum.* Athenæus quoque lib. 11 extremo *Κίναρον, λεγομένην νήσον, insulam quæ Cinarus vocetur*, memorauit: nihil vero quidquam de illius situ addidit. Minus cognitæ sunt Plinii *Odia, Letandros, Cynæthus, Oenoe, Οινόη*: eiusdem autem *Corassia*, a Strabone lib. x exeunte signantur. *Prope Leriam*, inquit, *ἐστὶ ἡ Πάτμος, καὶ Κορασσία πρὸς δύσιν καί-μεναι τῇ Ικαρίᾳ, Patmus est & Corassia, ad occasum positæ aduersus Icariam.* Sed scopuli videntur *Corassia* magis esse quam insulæ.

CAPVT XV

DE

T H R A C I A.

I.

THracia, Græce *Θράκη*, qua forma etiam poetæ Latini vtuntur, vt Horatius lib. 11 oda xvi *bello furiosa Thrace*; Hæc inquam, *Thracia* inter Hæmum montem & Aegæum mare, Propontidem & Pontum Euxinum intercepta, plerisque locis aspera & montosa est, &, nisi qua mari propinqua, infecunda & frigida, etiam ingenia ferens horridiora, id est solo suo & cælo non dissimilia. Pomponius Mela lib. 11 cap. 11 de Thracia: * *Regio nec cælo læta nec solo: & nisi qua mari propior est, infecunda, frigida, eorumque quæ feruntur, maligne admodum patiens - - - Viros benignius alit, non ad speciem tamen; nam & illis asper atque indecens corporum habitus est: ceterum ad ferociam & numerum vt multi immitesque sint, maxime ferax.* Paucos amnes qui in pelagum euadunt, verum celeberrimos, *Hebrum & Neston & Strymona* emittit. Montes interior attollit, *Hæmon, & Rhodopen, & Orbêlon*, sacris Liberi partis & cætu Mænadum, Orpheo primum initiante, celebratos. Ex quibus *Hæmus* in tantum altitudinis abit, vt *Euxinum & Hadriam* ex summo vertice ostendat. De Rhodope monte infra: *Orbêlus* autem, Græce *Ὀρβηλος*, a Ptolemæo ponitur lib. 111 cap. 1x in Mæsiæ superioris, Macedoniæ & Thraciæ confinio, ferme circa fontes Strymonis. Memorauit etiam Herodotus illam lib. v. cap. xvi.

II.

Addi & montibus debent & fluminibus. Montibus, *Pangæus*, septem-

* Vide etiam Amm. Marcell. l. XXVII p. 221.